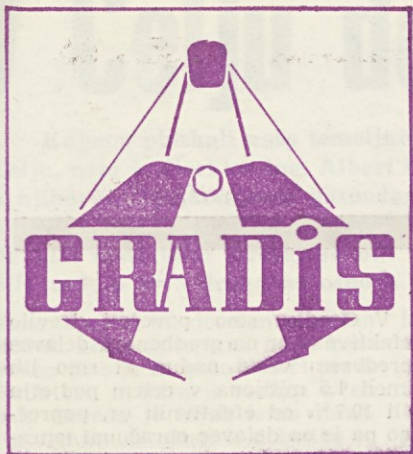

Leto XIX — 228

Ljubljana, april 1977

GLASILO GRADISA

Iz današnje vsebine:

- V Celju dela dovolj (str. 3)
- Planiranje v Gradisu (str. 5)
- Dohodkovni odnosi v luči naše samoupravne organiziranosti (str. 6)

V letu 1976 Gradis ni rasel, ampak se utrjeval in nabiral nove moči

Leto preizkušnje

V letu 1976 smo prestajali dve težavi z nemajhnim vplivom na obseg in uspeh poslovanja. Lani smo delali v letu zmanjšane investicijske aktivnosti. K temu je bil uveljavljen zakon o zagotovitvi plačil, kar pomeni, da ni bilo dovolj delo opraviti in obračunati, ampak je moralo biti tudi plačano.

Težave »tozdiranja« smo že prestali, pač pa smo začeli bolj razgibano delati na uveljavljanju določil zakona o združenem delu. Tudi sprejemanje petletnega programa razvoja Gradisa do leta 1980 nam je ob vseh težavah pomagalo k razjasnjevanju našega jutri — lahko rečemo boljšega jutri.

Lansko poslovno leto ni tolikanj uspešno kot predlansko. Vseeno pa smo lahko zadovoljni, saj so bili podatki tričetrletnega obračuna še zelo zaokrbnjujoči.

● Obseg del in produktivnost

Obseg del, merjen z vrednostjo čiste proizvodnje, je porasel za 7 %, to je skoraj toliko, kolikor so porasle cene naših del. Število delavcev in efektivnih ur se je povečalo za 3 %. To pomeni, da se je pri skoraj nespremenjenem obsegu del (po stal-

nih cenah) produktivnost zmanjšala in sicer za 1 %. V slovenskem gospodarstvu se je znižala produktivnost za 2 %. Računajoč dveletno dobo, pa se je produktivnost v Gradisu močno povečala — za 10,3 %!

Celotni dohodek je znašal 3,86 mia din in je bil za 14 % višji kot v letu 1975 ter za 3 % nižji od planiranega zneska 3,97 mia din.

— stopnja stabilizacije je bila večja od pričakovane, kar je vplivalo v prid relativnega (ponekod pa tudi

absolutnega; zniževanja cen in s tem zmanjševanja celotnega dohodka.

2. Stroški so se znižali predvsem na račun zmanjšanja stroškov za porabljeni material, pri katerem znaša indeks 97! Znižale so se tudi neproizvodne storitve in drugi materialni stroški, prve z indeksom 48, drugi pa z indeksom 71. Vsi ti podatki so ugodni.

3. Amortizacija ni dosegla planirane predvsem zaradi restriktivskih ukrepov uvoza strojev, za katere je bila planirana amortizacija.

Uresničevanje letnega plana zagotavlja tudi uresničitev predvidenih rezultatov za prvo leto 1976 v petletnem programu razvoja Gradisa.

● Delitev dohodka

Kakšna je delitev dohodka, pokaže naslednja preglednica:

Sestavina	Leto 1975		Plan 1976		Leto 1976		Indeksi porastov	
	mio din	%	mio din	%	mio din	%	1976/75	1976/pl. 7
Dohodek	789	100	937	100	942	100	119	101
Pogodbene obvez.	34	4	53	5	58	6	167	108
Dajatve iz dohod.	96	12	111	12	137	15	142	124
Osebnih dohodki	441	56	513	55	508	54	115	99
Osebnih prejemki	15	2	16	2	29	3	198	182
Ostane dohodka	203	26	244	26	210	22	103	86
Poslovni sklad	107	14	160	17	115	12	107	72
Sklad skup. porabe	57	7	66	7	56	6	99	85
Rezervni sklad	15	2	18	2	18	2	119	100
Za druge namene	24	3	—	—	21	2	89	—

Iz te preglednice navajamo tele značilnosti:

pogodbene obveznosti in dajatve iz dohodka naraščajo relativno (v deležu dohodka) in absolutno močno že nekaj let; z novimi — zlasti s samoupravnimi sporazumi — sprejetimi obveznostmi pa še ne kaže, da se obveznosti gospodarstva ne bodo več povečale!

● Ali pozabljamo na računstvo?

Gospodarstvo siromašijo premočno vsi tisti, katerim smo morali odšteti toliko dinarjev, da je bil njihov porast višji, kot je porasel celotni dohodek (za 14 %) ali dohodek (za 19 %). Osvetlimo jih!

1. Bankam in posojilodajalcem smo dali 84 % več za obresti za kredite in 38 % več za bančne storitve.

2. Zavarovalnicam smo plačali 51 odstotkov več premij.

3. Prispevki in članarine raznim institucijam (zlasti zbornicam), so nam pobrale 138 % (!) več denarja.

4. Tako imenovane pogodbene obveznosti so bile dvajsetkrat večje.

5. Prispevki interesnim skupnostim s področja gospodarstva so se

povečali za 43 %, s področja negospodarstva pa za 53 %.

6. Druge zakonske obveznosti so se povečale trinajstkrat!

Kličemo delegatom — občinskim, republiškimi in zveznim — in vsem delavcem samoupravljalcem, ki z dviganjem rok povzročajo nenehno naraščanje obremenitev gospodarstva — nehajte!

Preverjajte naše zmožnosti, zmožnosti vsake TOZD preden soglašate! Preprost račun pokaže, da bi pri takšnem naraščanju obveznosti, kakršno je bilo v letu 1976, le-te že leta 1979 podvojile svoj delež od 21 % na 42 % dohodka in naprej — v šestih letih bi obveznosti predstavljale že 84 % dohodka! To je absurd (nemsisel, brezumnost) števil in našega dosedanjega ravnanja.

Normalen človek stegne noge toliko, kolikor mu dopušča odeja — ali ga pa zebe.

● Skladno gibanje osebnih dohodkov

Delež osebnih dohodkov v dohodku pada. Tudi sicer so OD porasli

manj od dohodka (za 22 %) pa tudi manj kot smo planirali (za 1 %). Gibanje OD je tudi v skladu z gibanjem produktivnosti. To pomeni, da smo v celoti izpolnili določila skupščinske resolucije o razporejanju dohodka na osebne dohodke. (Več o osebnih dohodkih kasneje).

Osebnih prejemki so porasli prek vseh predvidevanj vsled predpisa, ki je med letom (aprila 1976) prenesel izplačila za regresiranje malic iz stroškov v osebne prejemke.

● Delitev ostanka dohodka

Ostane dohodka je po višini komajda presegel predlanskega, vendar je realno nižji za 4 %, ob času uporabe pa bo njegova vrednost še nižja. Zmanjšal se je tudi delež v dohodku od 26 % na 22 % oziroma delež v celotnem dohodku od 6 % na 5 %.

Prav pri ostanku dohodka beležimo najnižji indeks (86) doseganja plana. Ostane dohodka je znašal še ob tričetrletju 97 mio din, kar je predstavljalo vsega 37 % planiranega zneska. To pomeni, da smo samo v zadnjem četrletju dosegli skoraj polovico planiranega ostanka dohodka. Tak rezultat je nadvse zadovoljiv; sicer bi bile naše malhe beraške. Vzroke ni možno navajati za Gradis kot celoto, ker ima skoraj vsaka TOZD svoje posebnosti.

Kljub relativno slabši akumulativnosti pa smo z delitvijo uspeli obdržati predlanske odnose.

Za obnovo in razširjenje materialne osnove (predvsem za naložbe) smo oddvojili 212 mio din sredstev amortizacije in poslovnega sklada, kar je 31 mio din ali 17 % več kot leto poprej (odstotek porasta je višji od porasta celotnega dohodka).

Utrpel je sklad skupne porabe — zmanjšanje za 1 % — kar pa je po drugi strani spet v skladu s skupščinsko resolucijo, ki pravi, da morajo sredstva, oddvojena v poslovni sklad, porasti močneje kot sredstva sklada skupne porabe.

Sredstva za druge namene lahko prištejemo našim — prej obravnavanim — obveznostim. Iz teh sredstev plačujemo: za izpad transportnih dohodkov, za ljubljanske obveznosti, za elektrogospodarstvo, za krajne skupnosti in za ostale namene — skupaj prek dve milijardi starih dinarjev.

● Kazalniki

Za ovrednotenje doseženih rezultatov uporabljamo kazalnike. Zakon o združenem delu navaja v 49. členu povsem konkretne kazalnike, v 142. členu pa govori še o drugih možnih kazalnikih, zlasti na enoto pogojno ne kvalificiranega delavca (en inženir predstavlja na primer tri pogojno ne kvalificirane delavce).

Kazalnik	Leto 1975		Plan 1976		Leto 1976		Indeksi	
	1975	1976	1976	1976	1976	1976	1976/75	1976/pl. 76
1. Vrednost čiste proizvodnje na efektivno uro	199	206	205	103	100			
2. Povečani dohodek na pogojno uro	28,60	33,57	32,77	115	98			
3. Osebnih dohodkov na pogojno uro	15,35	17,56	17,05	111	97			
4. Odstotek OD v PD	54	52	52	97	100			
5. Odstotek akumulacije na vložena pos. sred.	22		18		83			

Prvi kazalnik kaže produktivnost, ki se je nominalno sicer povečala, realno pa — kot že omenjeno — malenkostno znižala.

Produktivnost se lahko vrednostno izrazi tudi z drugim kazalnikom — PD/ph, ki se je nominalno povečal za 15 %, vendar pa za 2 % ni dosegel planirane višine.

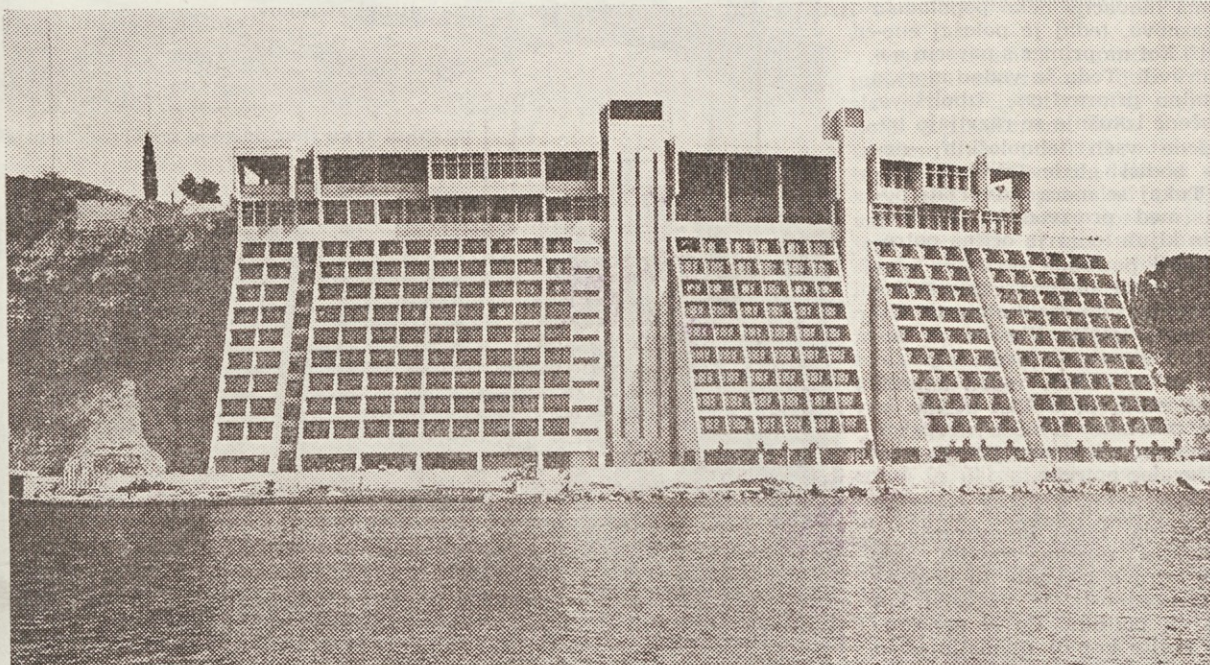
Akumulacija (ostane dohodka in pospešena amortizacija), se je v odnosu do povprečno vloženi sredstev znižala v odstotku od 22 na 18 — iz dveh razlogov. Akumulacija je ostala skoraj enaka, medtem pa se je vrednost sredstev močno povečala, predvsem osnovnih sredstev in sicer zaradi njihovega realnejšega ovrednotenja (revalorizacije).

Po tem kazalniku lahko tudi ugotovimo pad rentabilnosti — iz že ugotovljenih razlogov.

● Osebnih dohodki — zadovoljivi

Delež dohodka pa kljub stagnaciji akumulacije ni šla v prid osebnih dohodkov.

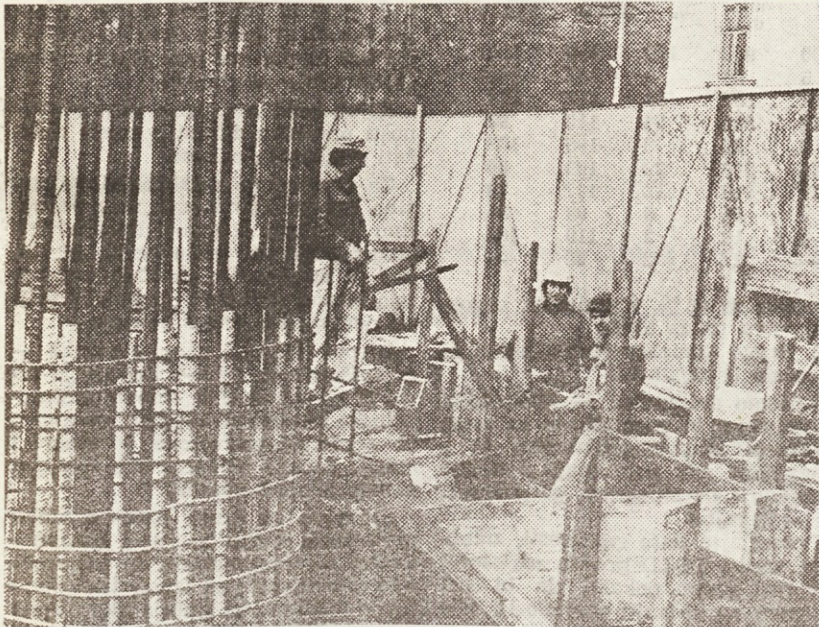
Povprečni neto osebni dohodek na mesec je znašal v Gradisu 4259 din, kar je 10,6 % več kot v letu 1975. Ker so se življenjski stroški povečali za 13,1 %, so se realni osebni dohodki Gradisovcev znižali za 2,2 %. Kljub temu pa predstavljajo doseženi OD zadovoljivi nivo v primerjavi z drugimi podjetji oziroma pa (Nadaljevanje na 2. strani)

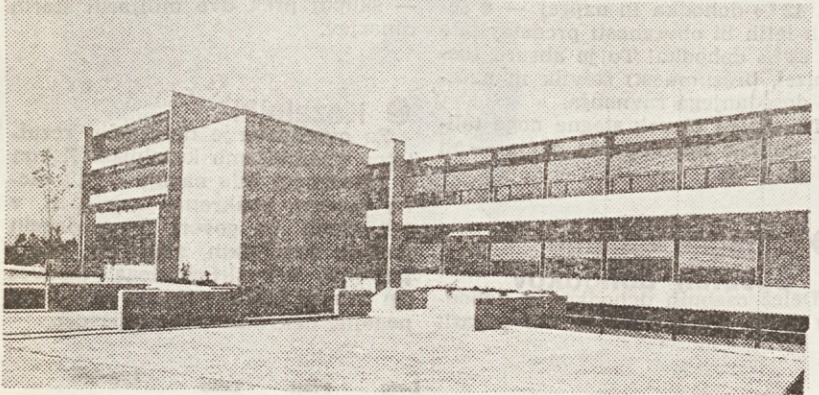
Grand hotel Emona ali kakor smo ga med gradnjo imenovali hotel »Pečina«, bo takoj po otvoritvi 2. aprila že sprejel prve goste

Izvlački sklepov 11. redne seje konference OOS

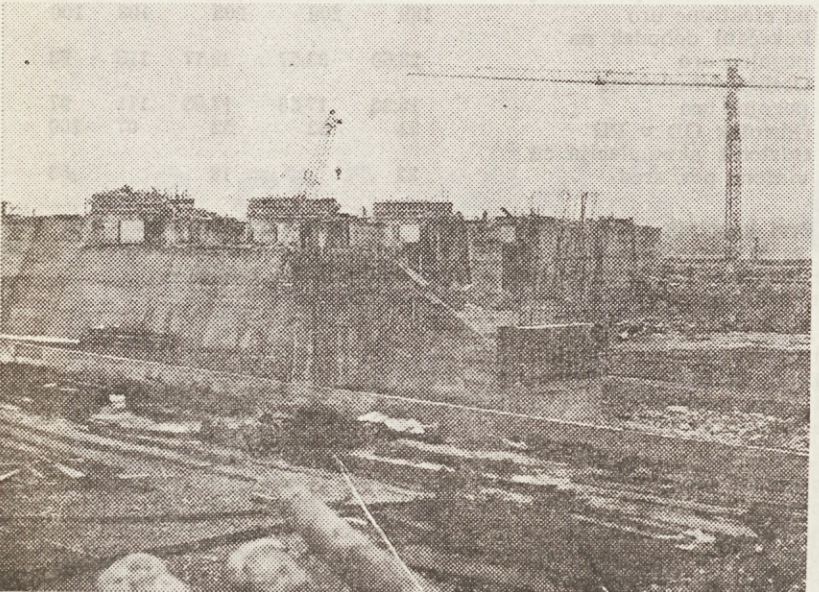
1. Vsi prisotni so sklepe letne konference OOS enoglasno sprejeli. Nekateri teh sklepov so že v izvajanju.
2. Predstavniki konference OOS, ki bodo prisotni na sestanku družbenopolitičnih organizacij v Celju, morajo na prvi naslednji seji konference OOS poročati o rešitvi nastalih nesporazumov ali nepravilnosti, ki so se pojavile v zvezi s sprejemanjem dopolnitev in sprememb samoupravnih aktov.
3. Do konca junija 1977 je potrebno izvoliti na posameznih gradbiščih in deloviščih poverjenike sindikalnih skupin, za morebitne ostale izpopolnitve organiziranosti pa naj bo osnovnim organizacijam predlagata gradivo, ki je bilo razdeljeno na seji konference OOS.
4. OOS morajo pregledati in obravnavati določila družbenega dogovora na področju inventivne dejavnosti, da bi lahko kasneje na osnovi tega naš pravilnik dopolnili z določili dogovora. V okviru Gradisa bi bilo potrebno pripraviti krajši seminar za predsednike komisij za inventivno dejavnost.
5. Predsedniki OOS so zadalženi, da v svojih TOZD pregledajo in preudarijo vse možnosti za poživitev aktivnosti mladih.
6. Za priznanje srebrnega znaka sindikata je konferenca OOS predlagala OOS OGP Ljubljana.
7. Za priznanje samoupravljalcev za leto 1977 je konferenca sklenila predlagati delovno organizacijo GIP Gradis.
8. OOS naj čimprej razpravljajo po priloženem materialu o beneficirani delovni dobi gradbenih delavcev in pošljejo eventuelne predloge in dopolnitve sekretarju konference Valterju Mastenu.
9. Konferenca OOS je sprejela sklep, da nameni osnovni organizaciji sindikata GE Nizke gradnje 20.000 din kot odškodnino za porabo določenih pisarniških potrebščin in uslug administrativnega kadra v tej TOZD.
10. Za člana razpisne komisije za delovno mesto glavnega direktorja je konferenca imenovala Janeza Raušla.
11. OOS morajo doseči, da se čimprej uskladi pravilnik o varstvu pri delu z določili novega zakona o varstvu pri delu.

Podporni stebri za novi Karlovski most so končno postavljeni iz zračne

Nova ekonomska fakulteta v Ljubljani, ki so jo ob otvoritvi imenovali po revolucionarju Borisu Kidriču

Tudi v Markovcih ne počivajo, saj tamkajšnji del hidroelektrarne Srednja Drava II kar vidno raste

(Nadaljevanje s 1. strani)
nogami. Med 54. gradbenimi podjetji Slovenije dosegajo neto OD na uro v Gradisu z višino 20,39 din 9. mesto in so za 7% višji od poprečja teh podjetij.

Skupina	Leto 1976	Indeks 1976/75	Nivo Gradis = 100
Gradis	4259	110,6	100
Gradbena operativna Slovenije	3871	110,6	91
Montaža in drugo Slovenije	4642	117,8	109
Industrija Slovenije	3802	115,6	89
Gospodarstvo Slovenije	2932	115,6	92
Industrija Jugoslavije	4068	115,5	96
Gospodarstvo Jugoslavije	3263	115,5	77
Poprečje Jugoslavije*	3314	113,9	78
	3386	115,1	80
	3492	115,4	82

* Za Jugoslavijo so podatki za čas januar—november

Nivo OD v Gradisu je torej zadovoljiv, kljub podpoprečnemu porastu OD v letu 1976. Posebej velike razlike so v primerjavi s poprečki Jugoslavije. Ti podatki tudi opričujejo še vedno veliko zanimanje delavcev iz drugih republik za delo v Sloveniji.

V jugoslovanski gradbeni operativi imajo osebni dohodki indeks 77, kar pomeni, da so osebni dohodki za 23% nižji kot v Gradisu. Videli smo že, da pa so razlike v produktivnosti še precej večje. Zanimivo je, da so OD v Sloveniji v gradbeni operativi za 2% višji kot v industriji, medtem ko so v Jugoslaviji obratno, za 2% nižji. Na tak nivo vpliva poleg produktivnosti tudi večje zaledje nezaposlenih delavcev — zlasti manj kvalificiranih.

V posebni analizi osebnih dohodkov Gradisovih obvestil lahko dobijo od organizatorjev vsi delavci tudi podrobnejše podatke o OD v svojih TOZD.

Skupina	Leto 1975	Leto 1976	Nivo Gradis = 100
Gradbene enote Gradisa	252	269	107
Gradbena operativna Slovenije	193	211	78
Gradbena operativna Jugoslavije	117	142	53

Podatki so skoraj neverjetni, vsaj kar zadeva primerjalni nivo z Gradisom. (Pri Gradisu so kooperanti odšteti.) Zanesljivi so podatki vendar toliko, kolikor so zanesljivi po-

Naslednja preglednica nam kaže primerjalne podatke mesečnih neto osebnih dohodkov v Sloveniji in Jugoslaviji:

Skupina	Leto 1976	Indeks 1976/75	Nivo Gradis = 100
Gradis	4259	110,6	100
Gradbena operativna Slovenije	3871	110,6	91
Montaža in drugo Slovenije	4642	117,8	109
Industrija Slovenije	3802	115,6	89
Gospodarstvo Slovenije	2932	115,6	92
Industrija Jugoslavije	4068	115,5	96
Gospodarstvo Jugoslavije	3263	115,5	77
Poprečje Jugoslavije*	3314	113,9	78
	3386	115,1	80
	3492	115,4	82

Naša gradbena operativna v slovenski in jugoslovanski operativi

Samo gradbena operativna Gradisa predstavlja v gradbeni operativi Slovenije 15,9% (leta 1975 15,0%; v Jugoslaviji pa 2,8% (leta 1975 3,0%)). Naš delež je tedaj porasel v Sloveniji, upadel pa v Jugoslaviji.

Naš delež v stanovanjski izgradnji je ostal v Sloveniji in v Jugoslaviji v obeh preteklih letih povsem nespremenjen in je znašal (samo) 8,3 odstotka oziroma 1,4%. Po programu razvoja bi moral biti doseženi delež podvojen!

Ce primerjamo produktivnost (samo gradbenih enot) z vrednostjo izvršenih del na efektivno uro proizvodnih delavcev, dobimo take podatke:

Skupina	Leto 1975	Leto 1976	Nivo Gradis = 100
Gradbene enote Gradisa	252	269	107
Gradbena operativna Slovenije	193	211	78
Gradbena operativna Jugoslavije	117	142	53

datki statističnega zavoda, ki jih objavlja.

Za nas bo zanimiv še podatek o letno opravljenih efektivnih urah proizvodnih delavcev.

Skupina	Leto 1975	Leto 1976	Nivo Gradis = 100
Gradbene enote Gradisa	1893	1929	102
Gradbena operativna Slovenije	1872	1831	98
Gradbena operativna Jugoslavije	2034	2013	99

Rast inovacije

Ce ima neka inovacija (novost) namen, da le zamenja nekaj kar je že na tržišču, mora v tem slučaju prikazovati znatno prednost, če hoče, da bo upoštevana. Stroški in uporabnost sta običajno dejavnika, ki najbolj interesirata kupca, tudi moda in družbena sprejemljivost pridobivata na važnosti. Ker pa mora večina novih podvigov rasti v zgodnjih fazah, da se lahko obdrži, bo nastopila razlika za inovacijo, če njen celotni trg stagnira ali raste. V tem zadnjem slučaju je lahko riziko precejšen, ker so potrebna znatna ekstra sredstva za ekspanzijo, toda inovacija bo tehnično najbolj pripravljena, ker tudi obstoječi konkurenti pripravljajo razvojne izboljšave. Zelo težko bi bilo vpeljati nek popolnoma nov fotografski sistem na primer prav sedaj.

Ce ima inovacija neko popolnoma novo zasnovo, tedaj je položaj enostavnejši kot na primer s povsem novimi zdravili. Toda še vedno morajo biti stalno pripravljene izboljšave, in pridružene izkušnje se razvijajo bodisi glede vseh tehnoloških »neznanck« bodisi glede tržiščnih postavk. Tukaj se mora ustvarjati povezava med proizvodnjo in tržiščem, in kljub temu je očitna potreba: in tudi potrebne prodajne metode, ko so bile deloma vzpostavljene, se lahko zelo razlikujejo od začetno uporabljenih. Plastika iz ogljikovih vlaken to ponazoruje — začetno in še vedno vreden letalski material, sedaj pa veliko tržišče za športne rekvizite. Z neko neopazno novo zasnovo, je inovacija sigurno utemeljevalec potrebe.

Pri inovaciji, in z vsemi problemi nepoznavanja, samo investiranje se ne garantira uspeha. Navdih, nek odtенок zdrave izkušnje in učinkovite neposrednosti, je važnejši kot pravila ali politika. Ce si neposreden je boljše kot če utemeljuje in verjetno, da bi bilo pomembno raziskati vpliv vodenja (vodilništva).

Opreznost

Ceprav imajo v splošnem ljudje radi prednosti spremembe, je večina nasprotna do same spremembe. To ni samo prirodni konservatizem od rojstva, ampak tudi delno vtepeno z vzgojo. Ljudje že zrastejo ali si zaželijo nek poseben način življenja, ki je lahko danes povsem zastarel še preden so ga sploh izpolnili.

Potem imamo opraviti z NIH faktorjem — težko dobiš nekega tako reakcionarnega kot je lahko kak prileten novator. Povsem naravno je, da nek strokovnjak občuti »če bi bila ta novo — začinjena ideja ali proizvod nekaj vredna, bi jo uporabljali«. To pomeni, da ne morejo biti novotarske zamisli samo takšne, da so razumljive človeškim potrebam, ampak morajo biti tudi pravilno predstavljene. Potem pa se morajo stalno izboljševati same po sebi kot se pri-

V Gradisu smo povečali število efektivnih ur na gradbenega delavca predvsem vsled nadur, ki smo jih imeli 1,5 milijona v celnem podjetju ali 10,7% od efektivnih ur, poprečno pa je en delavec obračunal (opravi?) 218 nadur, samo v gradbenih enotah 223 nadur na leto.

V slovenskem in jugoslovanskem gradbeništvu se je število ur na delavcu zmanjšalo. Sicer pa kaže nivo, da se »dela« v Sloveniji manj v Jugoslaviji pa več (ur). Temu primeru je tudi produktivnost iz prejšnje preglednice.

Likvidnost je dobra

Likvidnost se je v preteklem letu tudi v Gradisu bistveno izboljšala — seve predvsem vsled delovanja ustreznih predpisov. Ob koncu leta smo imeli 32 mio din neplačanih del, kar je predstavljalo v odnosu do celotnega dohodka manj kot 1%.

Z največjimi zamudami je plačeval dela investitor JE Krško. Tudi pregled deleža neplačanih del (do celotnega dohodka) po enotah pokaže, da je imela večina enot med 0,5 in 1,5% neplačanih del, nekaj enot neplačanih del (realizacije) skoraj ni imelo, najvišji delež (pri manjši enoti) pa je znašal dobrih 10%.

Donosnost minulega dela

Ce na koncu pogledamo uspešnost naših enot po kazalnikih PERLA je razvrstitev v glavnem pričakovana, čeravno ne za vse enote. Zanimivo je, da so nekatere sicer dobre enote imele zelo visok nivo poprečno uporabljenih sredstev — zlasti obratnih. To jim je prineslo podpoprečno rentabilnost (donosnost) teh sredstev in tudi za nekaj mest nižjo uvrstitev med Gradisovimi TOZD.

Lahko ugotovimo, da je bilo leto 1976 predvsem v znamenju (povečanja) likvidnosti. Leto 1977 in še vnaprejšnja leta, pa se bo zlasti z vse večjim uveljavljanjem interne banke in vpogleda predvsem v obratna sredstva, vse večji pomen prenašal na donosnost uporabljenih sredstev. Gre za naše minulo delo, ki ga bomo prav v letu 1977 začeli meriti drugače kot doslej, ko so bila važna samo leta delovne dobe in obračunska osnova, nič pa dejanska donosnost minulega dela.

S. U.

dobivajo izkušnje in se širi njih vpliv.

Prav tako mora novator usklajevati vse dejavnosti raziskovanja, razvijanja, proizvodnje in prodajanja, mora tudi misliti »pravilno (v pravih kotih)«, da bo prav. Inovacija ima vzporednosti z engineeringom, ki je umetnost izrabe materialnih virov (resursov) in nekakšna znanost izkušnje in izvirnosti, katere imamo na razpolago, da zadovolji človekove potrebe.

Inovacija terja, da podvržemo v pretres vse resurse — znanosti, tehniki, financam, vodenju, psihologiji in komuniciranju, ne pozablajoč pri tem vseh socialnih in upravnih finančnih sprememb ustaljenega sistema, ki mora biti preurejen. In to se tiče tako zasnov kot objektov: sistemov in tudi strojev. Inovacija (odkritje) igra tako vitalno vlogo kot jo ima dinamom v energetski postaji, toda ni uporaben brez vseh drugih sestavnih delov, ki običajno prevladujejo na prizorišču in terjajo tudi večji del stroškov.

Novo halo na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani so gradili delavci TOZD GE Ljubljana

V Celju dovolj dela

Ko smo obiskali našo temeljno organizacijo združenega dela v Celju, nam je direktor ing. Albert Praprotnik povedal najprej nekaj o njihovem lanskoletnem gospodarjenju. Izjavil je, da gospodarski načrt za leto 1976 ni bil dosežen, ker je izpadla interna realizacija, pa tudi materialni stroški so bili višji kot so predvidevali, ker je bila za leto 1975 drugačna osnova.

Tako torej ni bil dosežen planiran dohodek, ker z ozirom na hudo konkurenco ni bilo mogoče doseči predvidenih cen in kasneje razlike v 'eh cenah. Seveda je kljub temu rezultat pozitiven, le ostanek dohodka je nižji kot so predvidevali. Osebné dohodke po internih merilih niso presegli, so pa presegli določila resolucije skupščine, za kar je vzrok v slabši produktivnosti, ki pa je posledica znižanih cen. Če pogledamo to v številkah, bi izgledalo takole:

Vrednost proizvodnje je bila v lanskem letu 348.809.000 din, kar je 89 % postavljenega plana. Plan za letošnje leto je nekoliko nižji, in sicer 342.544.000 din. V lanskem letu so dosegli 77.983.000 din dohodka in s tem dosegli 92 % plana. Za letošnje leto pa imajo predvidenih 82.110.000 din dohodka.

Za letošnje leto imajo že sedaj prevzetih 70 % del, plan pa je skoraj enak kot dosežena realizacija v preteklem letu. Dela, ki so jih prevzeli, niso z ozirom na konkurenco prevzeta pod najboljšimi pogoji, zato bo potrebno precej truda, da bodo lahko realizirali predviden gospodarski uspeh. Med največjimi gradbišči so še vedno zaključna dela v Soštanj IV. stanovanjska gradnja v Celju, hotel Podčetrtek. Vedno več del je takih, za katere morajo sami izdelati tehnično dokumentacijo in jih prevzemati kot inženiring. Tak način je sedaj na tržišču ustaljen, zato se morajo pač pod istimi pogoji kot ostali vključevati v zakonitosti tržišča.

Zaskrbljujoče je povečanje cen z ozirom na to, da investitorji ne pristajajo na razlike v cenah, kar lahko vpliva na neugoden finančni uspeh gradbincev. Ob vseh teh skrbih pa je treba nenehno skrbeti tudi za zvišanje standarda naših delavcev; tako bodo v letošnjem letu predali že spomladi v uporabo samski dom v Velenju, v Celju pa so pričeli z gradnjo dodatnih kapacitet obstoječega samskega doma. Tako se bo uresničila

lo določilo sindikalne konference, da morajo do konca tega leta biti vsi delavci v ustreznih stanovanjskih objektih.

Stanovanjska gradnja prednjači

Tik za našo upravno stavbo v Celju so pred kratkim pričeli Celjani graditi objekt za trg. Imenuje pa se stanovanjsko poslovni objekt ob Cuperjski ulici. Gradnja je razdeljena v 4 dele (objekti A, B, C, D). Trenutno je v gradnji objekt D (nekoliko kasneje pa še C). D objekt je 5-etažna poslovna stavba s kletjo in zakloniščem. Je precej velika, saj ima površino 50 x 25 m. Investicija bo stala približno 50 milijonov. Ta objekt je že prodan, kupil pa ga je razvojni center Celje. V objektu C bo centralna kotlovnica za vse objekte, poleg te pa še stanovanja in v pritličju trgovine. Nekaj prostora bo namenjeno tudi za gostinski lokal, en del pa bo zasedel računalnik razvojnega centra. Ta objekt bo stal približno 5 milijonov dinarjev. Kasneje bodo pričeli še z gradnjo objekta B. Ta gradnja pa je vezana na odstranitev sedanje bencinske črpalke in upajo, da bo ta preseljena do konca leta 1977. Tudi ta objekt bo stal približno 50 milijonov dinarjev. Objekt A je še v perspektivi.

Nova poslovno stanovanjska hiša bo betonski skelet, fasada pa bo zasteklena in kombinirana z aluminijastimi elementi. Prav ta fasada in sama okolica objekta bo izredno razgibano obdelana, zunanja ureditev pa bo prilagojena mestnemu jedru. Do začetka avgusta mora biti objekt pod streho, do konca leta pa morajo z gradnjo končati.

Teren za gradnjo je bil precej slab; tako so nameravali dati pasovne temelje, vendar jih je slab teren prisilil, da so morali pričeti pilotiranje. Poleg objekta delajo še približno 100 m dolg kolektor, ki bo razbreme-

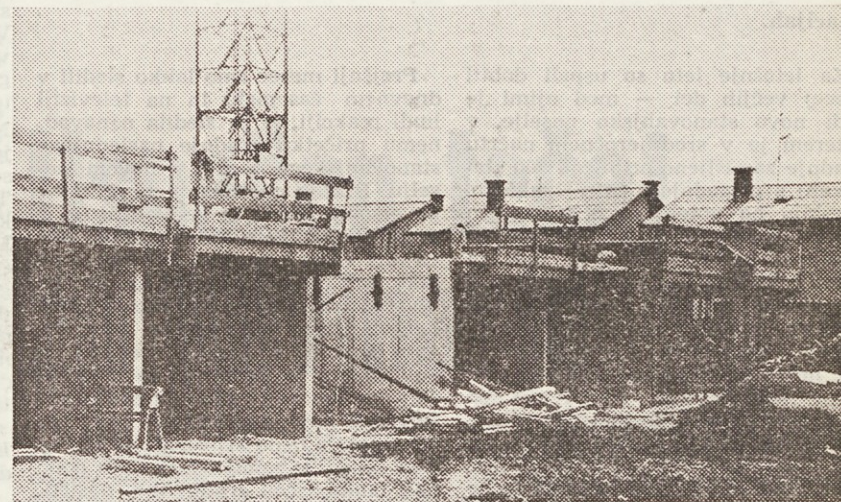
nil že obstoječi kanal (še iz rimskih časov). Na gradbišču dela okoli 50 ljudi. Ko bodo dela na višku, bosta potrebni najbrž dve izmeni, vsaj takrat, kadar bodo delali betonarska dela.

Cisto na drugem koncu Celja, na Hudinji, smo našli novo nastajajoče stanovanjsko naselje, kjer ima Gradis zaposlenih približno 50 delavcev in 30 učencev. Ob njih dela tudi okoli 100 obrtnikov. Tam nastaja stanovanjska soseska s tremi bloki in nakupovalno poslovnim centrom. Prvi blok so začeli graditi lani v februarju in bo končan konec aprila. V njem je 98 stanovanj. V februarju letos so začeli graditi že drugi blok, končan pa bo do začetka letošnjega novembra. Ta bo imel 34 stanovanj. Med obema stanovanjskima objektoma je predviden nakupovalno poslovni center, kjer bodo razširili obstoječo trgovino, v njem pa bo še kavarna, pošta, cvetličarna, lekarna, trafika, banka, čistilnica in prostori krajevne skupnosti. Rok izgradnje je do novega leta. Tako imenovani objekt B3 je blok malih stanovanj, ki je pravzaprav priključek na obstoječi samski dom Gradisa. Pilotiranje za ta zadnji objekt je že izvršeno in gradnja se je pričela. Sedaj bodo pripravili pasovne temelje, v juliju pa bodo nadaljevali z izgradnjo pritličja, ko bodo sproščeni opaži pri gradnji 34-stanovanjskega bloka. V priključku samskega doma bo 92 malih samskih stanovanj. Za vse objekte v tem naselju je bil projektant ing. Reya iz ljubljanskega projektivnega biroja, za nakupovalni center pa je projektant razvojni center iz Celja.

Vsi objekti so temeljeni na pilotih, ker je teren precej močvirjen in so prav zato imeli precej težav. Pri gradnji tega naselja so Celjani prvič uporabili nove opaže.

V novem stanovanjskem naselju ob Hudinji bo vsak čas vseljen prvi večji stanovanjski objekt

Na sliki je gradnja drugega bloka ob Hudinji, ki bo imel 31 stanovanj

Delavec mora postati resničen družbeni faktor proizvodnje in družbene reprodukcije

Na letošnjih seminarjih za tehnično strokovne in sindikalne kadre, smo se v vseh skupinah z vso odgovornostjo spoprijeli s problemi, na katere smo naleteli pri konkretnem izvajanju zakona o združenem delu. Odločno smo nastopali proti tendencam, da bi zakon o združenem delu izvajali le formalno. Ne želimo namreč spremeniti samo oblike, temveč tudi vsebino. Predavatelji so v svojih izvajanjih obdelali družbenoekonomske osnove odnosov v združenem delu.

Z razvojem samoupravnega urejanja dohodkovnih odnosov, o katerih je govoril tov. Koleta, uresničujemo oblast delavcev v združenem delu nad pogoji in rezultati njihovega in skupnega dela. Samo na temelju objektivne spremembe v družbenoekonomskih osnovah proizvodnih odnosov se delavec lahko reši mezdskih družbenoekonomskih pritiskov in postane resničen družbeni faktor proizvodnje in družbene reprodukcije.

Rajko Zupančič je predaval o organizaciji združenega dela in poslovnih politikah ob uresničevanju Zakona o združenem delu. V svojih izvajanjih je poudaril nujnost integracije združenega dela in sredstev pod enakopravnimi pogoji za vse TOZD in zaradi doseganja večjega dohodka drugih učinkov. Poslovna politika, katero določijo delavci TOZD, je ustvarjalno odločanje o temeljnih ciljih poslovanja z izbiro ustrezne strategije in strukture za usmerjanje poslovanja k doseganju skupno postavljenih ciljev vseh TOZD v delovni organizaciji.

Z izvajanjem Zakona o združenem delu se bodo morale spremeniti tudi enote in ukrepi ekonomske politike, s katerimi se odpravljajo navzkrižja in rešujejo določena odprta vprašanja. V vsakem primeru pa oblike organiziranja združenega dela niso samo tehničnega značaja, temveč tudi vsebinsko vprašanje. Organizacija pa seveda mora biti takšna, da delavcem omogoča neposredno upravljanje s proizvodnimi sredstvi, da vključuje živo in minulo delo ter na

trgu dosežen in izmerjen dohodek, kar v vsebini izraža nove družbeno ekonomske odnose ter zavestno predvideva razvoj podjetja, ob upoštevanju objektivnih ekonomskih zakonitosti.

V vlogi in glavnih ciljih planiranja v Gradisu je govoril ing. Branko Tazle. V svojih izvajanjih je zelo nazorno prikazal izhodišča, potek izdelave in sprejemanja planov. Danes je planiranje postalo ustavna in zakonska obveznost delavcem v združenem delu in osnova usklajevanja interesov in odnosov v razvoju gospodarstva. Planiranje in izvajanje plana omogoča dosledno nagrajevanje delavca po rezultatih dela in zagotavlja gospodarjenje s solidno poslovno varnostjo, odnosno omogočajo pravočasno ukrepanje pri poslabšanju tržnih pogojev. V nadaljevanju predavanja je nazorno prikazal postopek pri izdelavi in sprejemanju planov.

Dr. profesor Stane Možina je teoretično in praktično obdelal pripravo in proces sprememb v organiziranju združenega dela. Izvajanje določenih organizacijskih sprememb ni nikoli nek dogodek, ampak vedno nek proces. Rezultat vsake organizacijsko tehnične ali spremembe v poslovanju ustaljenih navad različnih skupin časa in posameznikov v organizaciji. Spremembe delovnih navad pa zahtevajo mnogo časa, še posebej, če so le-te navade globoko ukoreninjene v ljudeh, kar velja za večino organizacijskih delavcev.

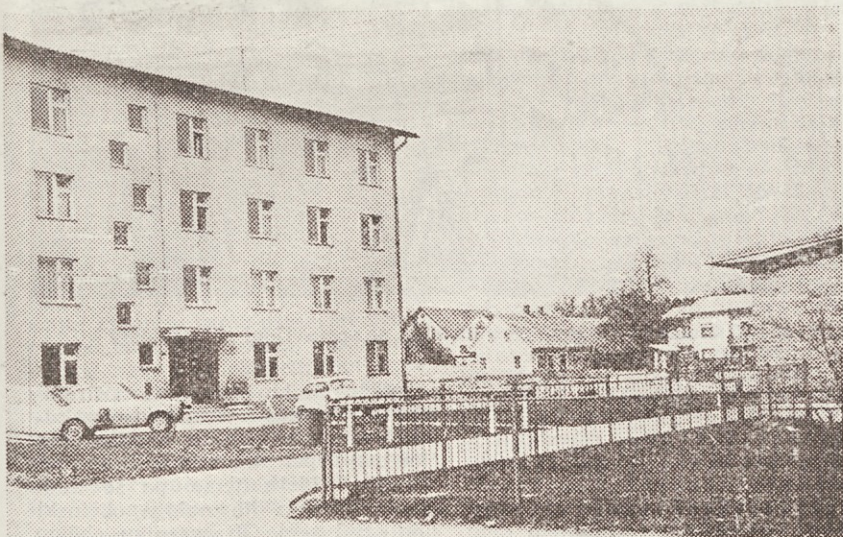
Navajanje značilnih stopenj v procesu uvajanja sprememb bo podkre-

pilo ugotovitve o pomembnosti časa. Te stopnje so: 1) uvodno spoznavanje težav, 2) odločitev, da je treba ukrepati, da bi jih odpravili, 3) iskanje ustreznih metod za analiziranje položaja, 4) izdelava načrta, 5) odločitev o osvojitvi načrta, 6) objava načrta v organizaciji, 7) opredelitev novih funkcij in odgovornosti, 8) usmerjanje različnih operacijskih sistemov in pobud za okrepitev načrta, 9) aktivno seznanjanje poslovnega osebja z novimi metodami kar naj bi olajšalo preusmeritev v njihovih navadah glede na zahteve načrta, 10) prilagoditev načrta praktičnim izkušnjam. Te stopnje poudarjajo dejstvo, da je čas bistveni element v procesu spreminjanja organizacije.

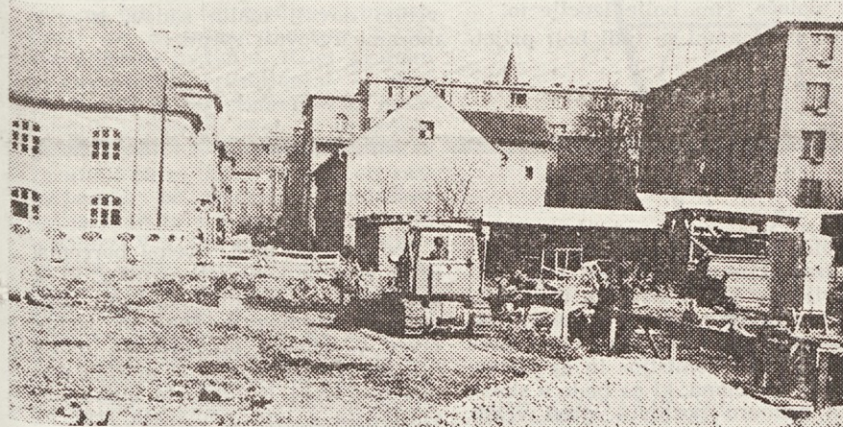
V nadaljevanju je govoril o odločilni vlogi samoupravnih organov in družbenopolitičnih organizacij v TOZD. Po zaključku predavanja so navzoči v skupinskem delu izpolnjevali praktično nalogo.

Milka Kloboves in Lojze Cepuš sta razpravljala o urejanju pravic in obveznosti iz delovnih razmerij. Medsebojna razmerja delavcev v združenem delu se vključujejo in varujejo v širša razmerja združenega dela kot izhodišče izvajanja zakona o združenem delu. V njih je zajeta tudi odgovornost za delovne obveznosti in ena izmed oblik širših družbenoekonomskih odnosov delavcev v združenem delu. Vsak na svojem področju sta detaljno obravnavala posamezne člene zakona in jih usklajevala s konkretnim delom in nalogami samoupravljalcev.

Ervin Schwarzbartl je govoril o poslovnih informacijah. Izhajal je iz stališča zakona, da ima delavec pravico in dolžnost biti obveščen o poslovanju, delu ter uporabi družbenih sredstev, s katerimi razpolaga v združenem delu. Ker delavec odloča o procesu uresničevanja svojih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic, je obveščenost tembolj potrebna. (Nadaljevanje sledi)

Poleg že obstoječega samskega doma Gradisa pripravljajo teren za izgradnjo prizidka z malimi stanovanji za naše delavce

Ob novi stavbi bo položen tudi nove kolektor

In tu bo stala nova stanovanjska poslovna stavba, ki so jo pričeli graditi

„Gradnje“ naše svojo pravo pot

V lanskem letu se je v našo delovno organizacijo vključila kot samostojna TOZD gradbena organizacija »Gradnje« iz Ptuja. Kljub temu, da torej niso bili med nami skozi vse mesece, so si svojo organizacijo dela že prilagodili gospodarjenju v Gradisu in lahko rečemo, da so se prvi rezultati tega pokazali že ob zaključnem računu. Plan, ki so si ga postavili za leto 1976, so namreč povečali kar za 36 % oziroma na leto 1975. Za letos predvidevajo, da bodo uspeli realizirati delovni načrt za približno 101 milijon N din. Vse to bodo uspeli narediti s prilično 240 ljudmi in delno reorganizacijo med njimi, saj menijo, da bodo morali biti v bodoče bolj mobilni pri licitacijah.

Za letošnje leto so uspeli dobiti precej večjih del — med njimi je tudi novo stanovanjsko naselje, v katerem je v srednjeročnem načrtu gradnje zamišljeno približno 700 stanovanj s pripadajočo infrastrukturo. Gradnja bo potekala po etapah in ptujski gradisovci upajo, da jim bo uspevalo tu pridobiti delo tudi za naprej. V drugi polovici leta se naj bi pričela gradnja srednjeročnega šolskega centra, gasilskega doma, prizidka bolnišnice, šole v Markovcih, nekaj objektov za Perutnino itd. Samo srednješolski center, ki bo zgrajen v etapah, bo stal 160 milijonov N din in v Gradnjah si bodo na vso moč prizadevali, da bodo na licitaciji zanj uspeli. Prav gotovo to ne bo lahko, saj je konkurenca pri takih delih izredno huda. Vendar upajo, da ni vse samo nizka cena ponudbe, temveč da nekaj pomeni tudi dobra kvaliteta gradnje. Prav to zadnje so pokazali pri gradnji stanovanjskega naselja in z vso pravico se lahko pohvalijo, da je investitor bil z njimi zelo zadovoljen. Prvi blok, ki so ga gradili, je bil predan v dogovorjenem roku, drugi blok pa bo prav tako v roku zgrajen.

Nova stanovanja na »rimskih temeljih«

Prejšnji mesec smo lahko sledili v dnevnem časopisu in na televiziji hudi reakciji, ki je sledila nenavadnemu pričetku gradnje naslednjega stanovanjskega bloka v novem naselju. Bilo je dosti hude krvi in izgovorjenih besed in velikokrat se je v tej polemiki slišalo, videlo ime Gradis. Očitno so nam, da smo prav tako kot investitor krivi, da je del bivšega rimskega obrtniškega dela Petovie danes tako močno poškodovan, da praktično tam ni več kaj iskati. Danes je to že vse za nami in delavci Gradenj pridno nadaljujejo že začetni novi stanovanjski blok. Do konca maja bodo arheologi pregledali še sosednje zemljišče in nato bodo naši lahko začeli graditi tudi naslednji blok. Tako bosta oba objekta končana že v letu 1978.

Ko smo obiskali gradbišče, so nam tam povedali, da jim pri gradnji niso delali težav samo rimski graditelji, ki so svoje močne sledove pustili še za današnje dni, ampak jim je precej problemov povzročal tudi slab, nenosilen teren, saj morajo pred gradnjo narediti kar 1,5 m debele nosilne blazine. Vsak stanovanjski blok, ki ga gradijo v tem naselju, je sestavljen iz več delov, ki so tipski in je torej gradnja nekoli-

ko poenostavljena. Kotlovnico za ogrevanje celotnega stanovanjskega naselja so zgradili že v lanskem letu. Na tem območju bo stalo čez nekaj let 10 stanovanjskih objektov, investitor gradnje pa je samoupravna stanovanjska skupnost.

Treba je prijeti za delo tudi pri manjših objektih

V Gradnjah se te dni dogovarjajo za prevzem del pri nadomestni gradnji objektov za vojno pošto v Kidričevem. V načrtu imajo tudi gradnjo dveh objektov tripleks garaž, katere bodo gradili z lastnimi sredstvi — za tržišče v novem naselju v Volkmajerjevi in Kvedrovi ulici, seveda v Ptuj. Interesentov za nakup garaž je dovolj in najbrž bodo že letos predane v uporabo.

Naši gradisovci v Ptuj pa menijo, da se tudi z dogovarjanjem in sodelovanjem med Gradisovimi TOZD lahko rodi samo dobro — tako so na podlagi sodelovanja z GE Maribor poslali 30 ljudi na gradbišče v Krško. Treba se bo seveda dogovoriti, in za to ne bo težav, kako deliti delo na Ptujskem polju. Z manjšo skupino ljudi pomagajo temeljni organizaciji Nizke gradnje pri delu hidroelektrarne Srednja Drava II v Forminu.

Boljši delovni pogoji — večji delovni uspehi

Močna razširitev na gradbenem področju pa ljudi v Gradnjah ni premotila, da bi pozabili na organizacijo dela pri ostalem v TOZD. Po njihovem je v tem obdobju najbolj nujna postavitev novega mizarskega obrata. Zemljišče imajo poleg sedanjih uprave TOZD. S to izgradnjo bi izboljšali delovne pogoje, ker so sedanje delavnice že precej »pri koncu«. Z našim lesno industrijskim obratom v Skofji Loki so že dosegli sporazum, ki je zapečatil vsa prejšnja nesoglasja ob tej nadomestni gradnji. Z razvojno organizacijsko službo pri Skupnih službah pa so se še tudi dogovorili, da razišče možnost terena za novo separacijo in nato še betonarno nekje na Ptujskem polju, za kar sta zainteresirani tudi TOZD GE Maribor in GE Nizke gradnje.

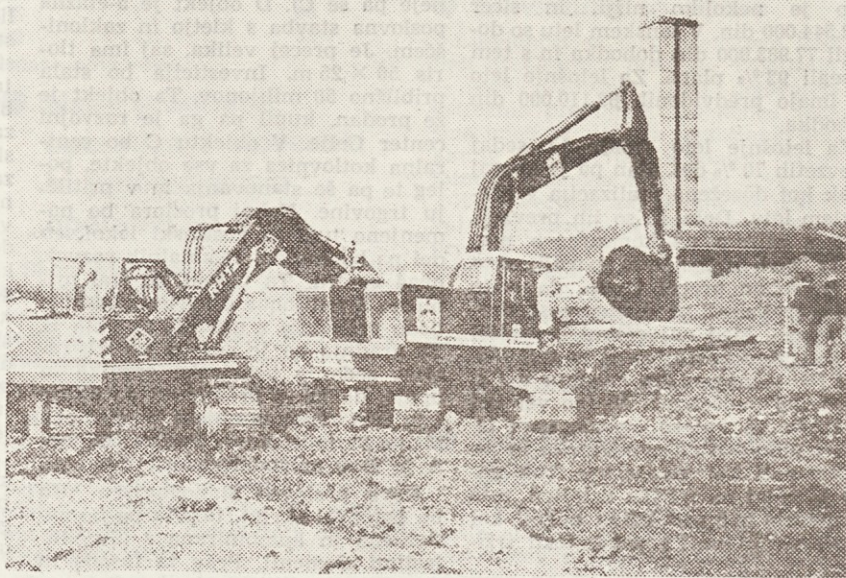
Sindikalna organizacija ne stoji ob strani

O delu njihovega sindikata nam je pripovedoval njegov predsednik Janko Kodrič takole:

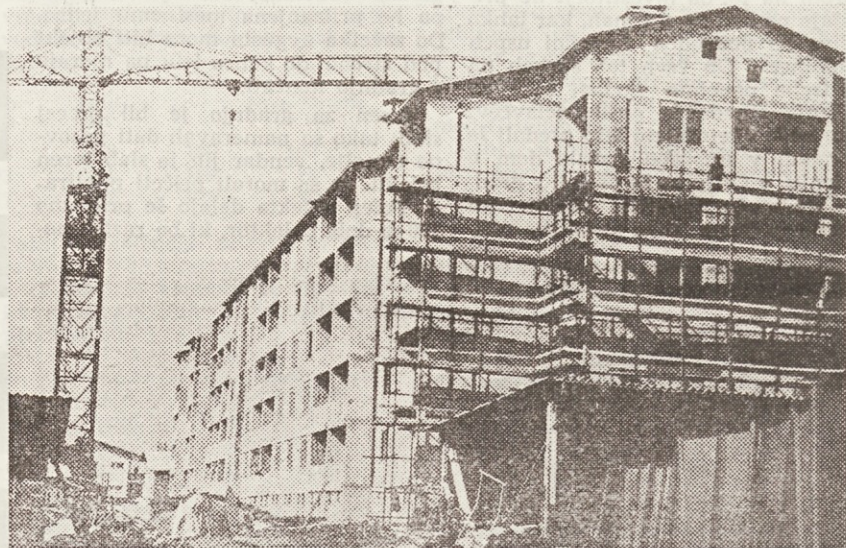
»Predsednik osnovne organizacije v Gradnjah sem šele nekaj mesecev in tako najbrž ne bi mogel povedati o našem delu toliko, kot to lahko store ostali predsedniki v drugih osnovnih organizacijah. Tudi se še tako ne spoznam na vsa področja, ki jih moramo kot sindikat pokrivati in danes praktično ni zadeve, ki bi lahko šla mimo nas. Tako je seveda tudi veliko dela danes pred nami in tudi v bodoče ga bo zadosti. Ena največjih mojih nalog in predvsem želja je ta, da bi čim več ljudi pripravil do tega, da bi se zanimali za dogajanje okoli sebe in da bi tudi

Prvi objekti v novem stanovanjskem naselju v Ptuj so že vseljeni

Pri temeljnih delih sodeluje tudi sodobna mehanizacija

Stanovanjski bloki, ki jih gradijo v naselju, so sestavljeni iz več delov

sami aktivno prispevali k novim spremembam, izboljšavam. Če bomo vsi aktivni, bomo lahko reševali najzahtevnejše naloge. In teh ni malo pred nami: s področja nagrajevanja je dejstvo, da bi moral biti vsak plačan po njegovem vloženem delu in pravilnik o nagrajevanju po učinku smo sprejeli. Na naših ramenih je, da sedaj tisto, kar pravilnik določa, čim bolj izpeljemo. No, pred nami so tudi bolj prijet-

ne naloge; tako bomo letos priredili športnih iger Gradisa in poskušali bomo, da bomo z izvedbo iger čim bolj uspeli, tako da bodo vsi zadovoljni. Udeležujemo pa se tudi akcij, ki nam jih nalaga občinski sindikalni svet. Ob prazniku občine se bomo priključili pohodu, ki bo organiziran v Ptuj.

Ob vsem tem pa nam ostane še vedno dovolj malih zadev, ki jih moramo reševati sproti.

Kako v OZD pripravimo alkoholike na zdravljenje

Tako vprašanje se mnogokrat pojavlja v delovni organizaciji, odgovor nanj je lahko dokaj enostaven. Za pripravo alkoholika na zdravljenje je potrebno nekaj pogojev, ki pa morajo biti brezkompromisno izpolnjeni. Ti pogoji so naslednji:

— v delovni organizaciji ne sme prevladati mnenje zmernih pivcev. V takih delovnih organizacijah, kjer je več kot 20—30 % zmernih pivcev, težko pošljejo na zdravljenje kakšnega alkoholika, ker ga ti ščitijo in ob tem preprečujejo vsakršno dejavnost pri zdravljenju alkoholikov. V primeru, da je med kadroviki, mojstri in delovodji več alkoholikov se ne bo zdravil skoraj nihče, pričeti se

mora pri njih in kasneje se klima izboljšuje.

— v delovni organizaciji morata vladati red in disciplina in samoupravni odnosi morajo biti res razviti.

— v disciplinskih komisijah ne sme biti alkoholikov, ki bi ščitili svoje pivske bratce.

— alkoholiki ne smejo imeti potu- he pri zdravniku obratne ambulante: neopravičen bolniški stalež, zdravljenje z pomirili, invalidske upokojitve itd.

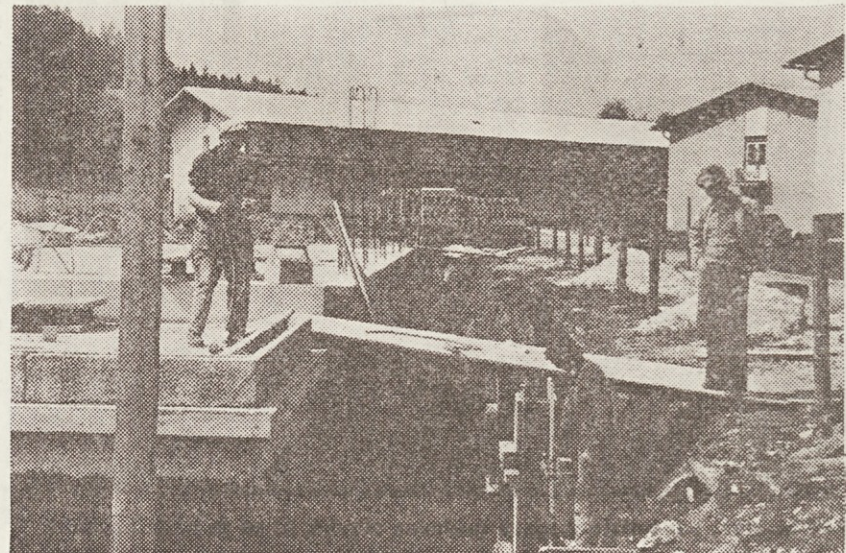
Alkoholika je vedno potrebno prisiliti, da bo ukrenil nekaj za svoje zdravje in to na način, ki ga pripravi sam s svojimi neopravičenimi izo-

stanki in popivanjem na delovnem mestu in prihajanjem v vinjenem stanju na delo. Vsakršne prekrške, ki so očitno nastali zaradi pitja je potrebno kaznovati z obravnavo na disciplinski komisiji. V primerih ko je popivanje delavčeva stalna nava- da je potrebno preko ustreznih služb v delovni organizaciji, kot so kadrovska služba, obratna ambulanta, služba varstva pri delu in ostale sprožiti postopek za zdravljenje takega delavca v ustrezni ustanovi. Pomoč vsem, ki so že globoko zabredli v pitje je lahko tudi samostojen team — skupina, ki v okviru delovne organizacije združi vse alkoholike primerne za zdravljenje in oblikuje sprva le skupino pri najbližjem klubu zdravljenih alkoholikov in nato v sami delovni organizaciji svoj klub.

Pri obravnavi alkoholika na disciplinski komisiji zaradi prekrškov, ki jih je storil in pijanem stanju je potrebno celotno obravnavo pripraviti tako, da bo samo psihološko vplivala na alkoholika in ga postavila pred odločitev. Taka obravnava na disciplinski komisiji bo prinesla potrebne rezultate in s tem bomo resnično pomagali samemu alkoholiku in seveda tudi njegovi družini, ki zaradi alkohola trpi.

Poleg pripravljenosti delovne organizacije mora obstajati tudi pripravljenost pri družinskih članih, ki morajo ravno tako kot v delovni organizaciji postaviti alkoholika pred »disciplinsko komisijo« in ga obravnavati, kot člana, ki ga bodo v skrajnem primeru postavili pred vrata, ker ne izpolnjuje vseh naloženih mu družinskih obveznosti.

Sodelovanje med obema borcema proti zelo hudemu sovražniku, ki z obljubami in ostalimi oblikami izsiljevanja premaguje ženo in sodelavce v delovni organizaciji, mora biti popolno in pomoč si morata dati oba kajti le tako sta lahko uspešna, da s tem pomagata sebi in seveda alkoholiku, ki po končanem zdravljenju ugotovi svoje napake.

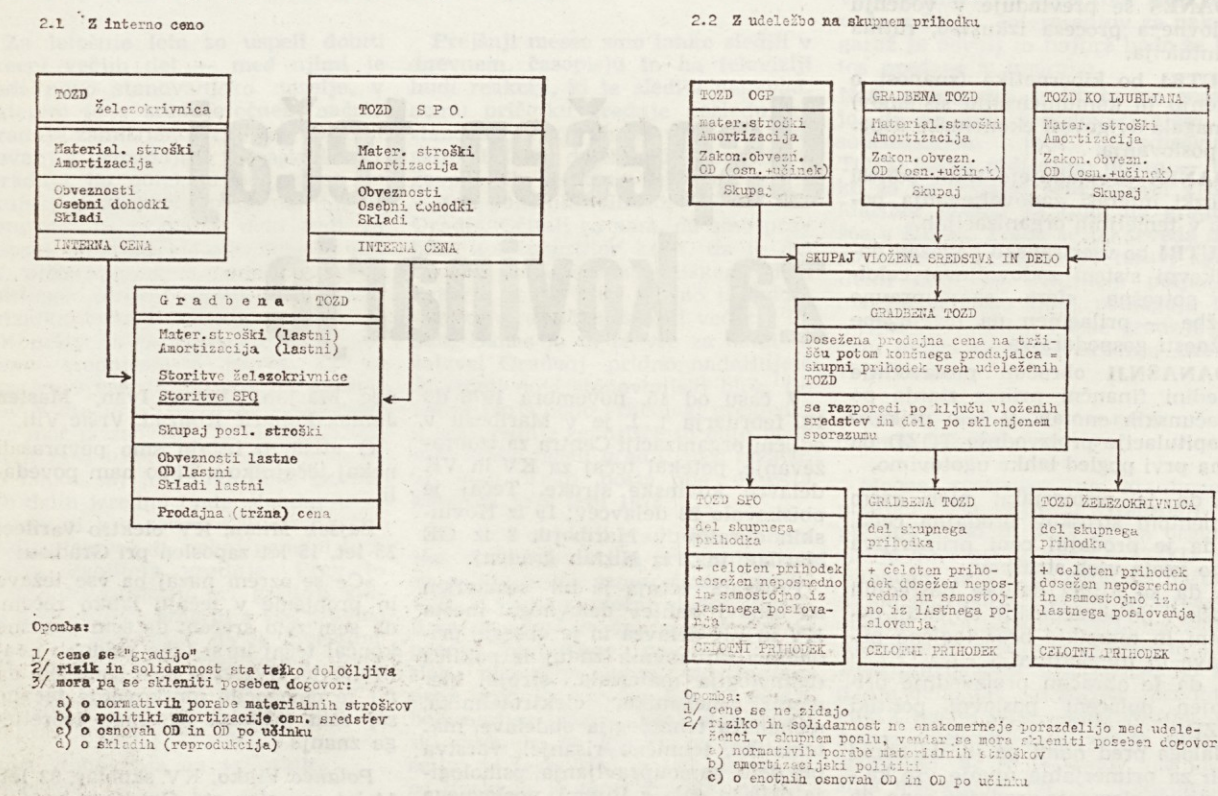
Dohodkovni odnosi v luči naše samoupravne organiziranosti

Po sprejetju Zakona o združenem delu vedno bolj prihaja do izraza potreba oz. zahteva, da se pri njegovem uresničevanju mora najprej postaviti materialna osnova združenega dela.

Prav zaradi tega smo tudi mi v Gradisu pri vsakoletnem izobraževanju naših kadrov vključili v redni program izobraževanja še vprašanja urejevanja naših medsebojnih odnosov pri pridobivanju prihodka in s tem seveda tudi dohodka.

Na tem mestu in v omejenem obsegu seveda ni mogoče prikazati vse rešitve, ki nam jih zakon ponuja na tem področju. Zato prikazujemo le v skopih obrisih novosti, ki jih Zakon prinaša, z nekaterimi mnenji, ki so se že oblikovala na naših seminarjih v Portorožu z željo, da bi se tudi potom našega vestnika priglasi čimveč delavcev, da bi tako pripomogli k oblikovanju najbolj sprejemljivih načinov urejevanja naših medsebojnih dohodkovnih odnosov.

Schema celotnega prihodka TOZD izgleda takole:

Osnovni pojmi o celotnem prihodu in dohodu

1. Prihodek

Prihodek je kosmati znesek na podlagi katerega TOZD iz posameznega posla pridobiva dohodek; ta znesek praviloma vključuje tudi materialne stroške in amortizacijo. Primer: pri prodaji posameznega proizvoda ali storitve je prihodek prodajna cena.

2. Celotni prihodek

Celotni prihodek je vsota vseh prihodkov, ki jih doseže TOZD s prodajo proizvodov ali storitev, z deleži pri skupaj ustvarjenem dohodku na podlagi združevanja dela in sredstev, s svobodno menjavo dela in s kompenzacijo, regresom, premijo, dotacijo, itd. Celotni prihodek nastopa vedno kot enoten znesek (glej 60. člen in druge).

3. Skupni prihodek

Skupni prihodek je znesek prihodka ali prihodkov iz prodaje proizvoda ali storitev, ki so rezultat skupnega dela delavcev dveh ali več TOZD ali sodelovanja med proizvajalnimi organizacijami, ki se ukvarjajo s prometom blaga in storitev. Skupni prihodek je treba razporediti na vse vključene organizacije z vsemi njegovimi sestavinami torej z materialnimi stroški, amortizacijo in dohodkom (glej 67. člen).

4. Dohodek

Dohodek je pri posameznem poslu razlika med prihodkom ter ustreznimi materialnimi stroški z amortizacijo. Pri določeni dejavnosti pa razlika med prihodki ter ustreznimi materialnimi stroški z amortizacijo. Pri TOZD pa je dohodek razlika med njenim celotnim prihodkom in ustreznimi materialnimi stroški in amortizacijo (glej 104. člen).

5. Skupni dohodek

Skupni dohodek je dohodek, ki ga skupno pridobijo TOZD, ki pri svojem poslovanju uporabljajo sredstva drugih TOZD in te druge TOZD, ki so združile sredstva s prvo imajo zato pravico do udeležbe v skupnem dohodku. Skupni dohodek ne pripada samo eni TOZD, temveč ga je treba razporediti med vse, ki so združile delo in sredstva (glej 67. člen).

6. Čisti dohodek

Čisti dohodek je dohodek, zmanjšan za pogodbene, zakonske in samoupravne obveznosti, iz dohodka. Obsega osebne dohodke in oblikovane

nje skladov TOZD (glej 110. in 114. člen).

7. Osebn. dohodek

Osebn. dohodek je kosmati znesek, ki pripada posameznemu delavcu iz delitve čistega dohodka in obsega tudi njegove prispevke in davke za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb (glej 125. člen).

8. Čisti osebni dohodek

Čisti osebni dohodek je znesek osebnega dohodka, ki ostane posameznemu delavcu potem, ko so že odšteti njegovi prispevki in davki za zadovoljevanje skupnih in splošnih družbenih potreb (glej 136. člen).

9. Akumulacija

Akumulacija je tisti del dohodka, ki je razporejen v poslovni sklad in rezervni sklad (glej 140. člen).

Urejevanje dohodkovnih odnosov

V medsebojnem poslovanju, poenostavljeno rečeno, lahko nastopajo tri glavne oblike, s katerimi lahko urejamo medsebojne dohodkovne odnose, pač odvisno od tega, kako se bomo samoupravno sporazumevali in do kakšne stopnje bomo naše sporazume približali solidarnosti miselnosti in s tem zagotavljali večjo socialno varnost ne samo delavcev v posamezni TOZD, temveč vseh delavcev v GIP Gradis, s tem da bi ohranili in omogočili razvoj (pri tem mislimo predvsem na dolgoročno rast sleherne TOZD in s tem delovne organizacije GIP Gradis kot celote, ter njegovo večjo finančno moč.

Te tri glavne oblike urejevanja medsebojnih dohodkovnih odnosov v skupnem poslovanju so v Gradisu možne:

1. Z določevanjem tako imenovanih internih cen.
 2. Z udeležbo v skupnem prihodu
 3. Z udeležbo v skupnem dohodku
- Pred opredelitvijo o urejevanju dohodkovnih odnosov v medsebojnem poslovanju bi morali najprej določiti o kakšni soodvisnosti in o kakšni stopnji solidarne odgovornosti so se naše TOZD dogovorile v okviru GIP Gradis po sklenjenem sporazumu o združitvi.
- Gre torej najprej za opredelitev — identificiranje medsebojne odvisnosti naših TOZD znotraj GIP Gradis.

V GIP Gradis imamo več različnih situacij:

1. Odnos med posameznimi TOZD gradbene dejavnosti (v njihovem krogu) ki nastopa lahko

a) že pri prevzemanju del: ali bodo TOZD gradbene enote skupaj s komercialno službo skupnih služb pri akviziciji del poskrbele za čimvečji obseg del, ne samo za svoje kapacitete, ampak za kapacitete celotnega Gradisa.

Določba o taki obveznosti bi verjetno bila potrebna v samoupravnem sporazumu o združitvi TOZD v GIP Gradis.

b) Ob vsakokratni razdelitvi pridobljenih del bi se morali dogovoriti tako, da bi čimbolj enakomerno angažirali kapacitete posameznih TOZD ne glede na njihov sedež, tu-

NA IZLETU V BOSNI

Rano jutro krenuo je naš autobus Dolenjskem cestom. Još od ranih jutranjih časov nazirao je novi lepi dan, koji je bio naklonjen nama izletnicima. Duga i zanimljiva tura je bila pred nama — Bosna. Već nekoliko sati nakon našeg polaska radoznali pogledi mogli su da zapaze lepote te naše bratske republike. Malo postajanje u Banja Luci i ono što smo videli u njuj bio je dobar znak solidarnosti i bratstva našeg naroda.

I tako noseći ugodne uspomene iz tog grada solidarnosti autobus je grabio kilometre ka Jajcu. Lepa priroda, pastiri, mirna seoska idila, fabrike, planine, travnati tepisi nizali su se i ozareni jesenjim suncem davali lepu sliku. Put je bio dug ali i veoma zanimljiv. Praćeni pogledima gostoprimivih domaćina, koji su nam mahali, polako smo se spuštali ka Jajcu. Mlinovi pored samog puta, koji datiraju ispred mnogo vekova tu na izlazu dveju reka Vrbasa i Uneca kao da su nama govorili dobrodošlico i obećavali ugodne trenutke. Da, jedan lep pogled se otvorio pred nama.

Tu kao na dlanu, rasprostiralo se Jajce, taj mali svet prepun lepih spomenika, hotela, muzeja. Gradsko obzidje stajalo je ponosno i taj večiti simbol obrane zajedno sa gradskim vratima, koji sada krasi to mesto sa džamijama in živopisnim vodopadima dalo nam je jednu novu viziju, koju nismo mogli ni zamisliti. Divili smo se i našoj radoznalosti nije bilo kraja. Tu preko reke je Muzej NOB, tu gde je održano II. zasedane AVNOJ-a. Ogledujemo si to i sa ponosom sjećamo na našu burnu istoriju. Tamo je Arheološki muzej pa vodopadi, pa Homerbegova džamija, pa moderni hoteli. Ne, ne možemo sve to da vidimo.

Magla se već spušta nad grad a u centru tog mestačca, kao u košnici

sve vri. Da, pa mi smo došli baš na dan rođendana tog mesta. Tim povodom priredena je u gradu svečanost, kojoj se pridružujemo i mi. Muzika, aplauzi pobjednicima takmičenja priredeno tim povodom i lep pogled na to divno mesto u večernjim časovima, daje gostu neki posebni dar — sjećanje koje se ne da izbrisati. Još jedan prolaz kroz gradska vrata i još jedan pogled na Jajce. Rastajemo se sa tom lepoticom Bosne i naš avtobus se upućuje ka Drvaru. Samo saznanje, da ćemo videti taj grad, čini nas uzvišenim i jedva čekamo taj susret. I, odjednom pred nama se pojavijo taj grad heroj, grad za kojeg je vezana naša istorija i ime Tita. Bili smo tu na mestu, gde je nemački okupator sešao svoj bes i mržnju, tu gde su ljudi darovali svoje živote današnjici. Sledi postaja Titovoj pećini i ogled muzeja. Narodni heroj Vidoje Bosnić, koji je doživio sve te stravične trenutke, govori nam o danu, kada je desantiran Drvar, o danu kada je okupator uništio više hiljada života i u jednom istom danu našao svoju smrt. Tito se ponovo rodio... i ima u Jugoslaviji mnogo Drvara, i mnogo Pohorja, Uzičkih republika, Sutjeska i Kruševa... Sve još nam se ponavljaju reči druga Bosnića. Još jednom bacamo pogled na brdo, izza kojega mirno živi i raste taj grad.

Već je podne, a već moramo natrugu. Tu je i Bihać sav u zelenilu i čini nam se kao da jesen tu nije došla. Kuća — muzej govori nam o prvom zasedanju AVNOJ-a i o borbi našeg hrabrog naroda. Tako je sve lepo i zanimljivo a već moramo natrag. Rastajemo se sa Bosnom a u duši želimo da bar još jednom vidimo njene lepote.

Jovanovska Lepa-Pepi

za daljše obdobje dogovoriti o vrsti vprašanj, ki doslej pri nas v Gradisu niso bila dovolj urejena:

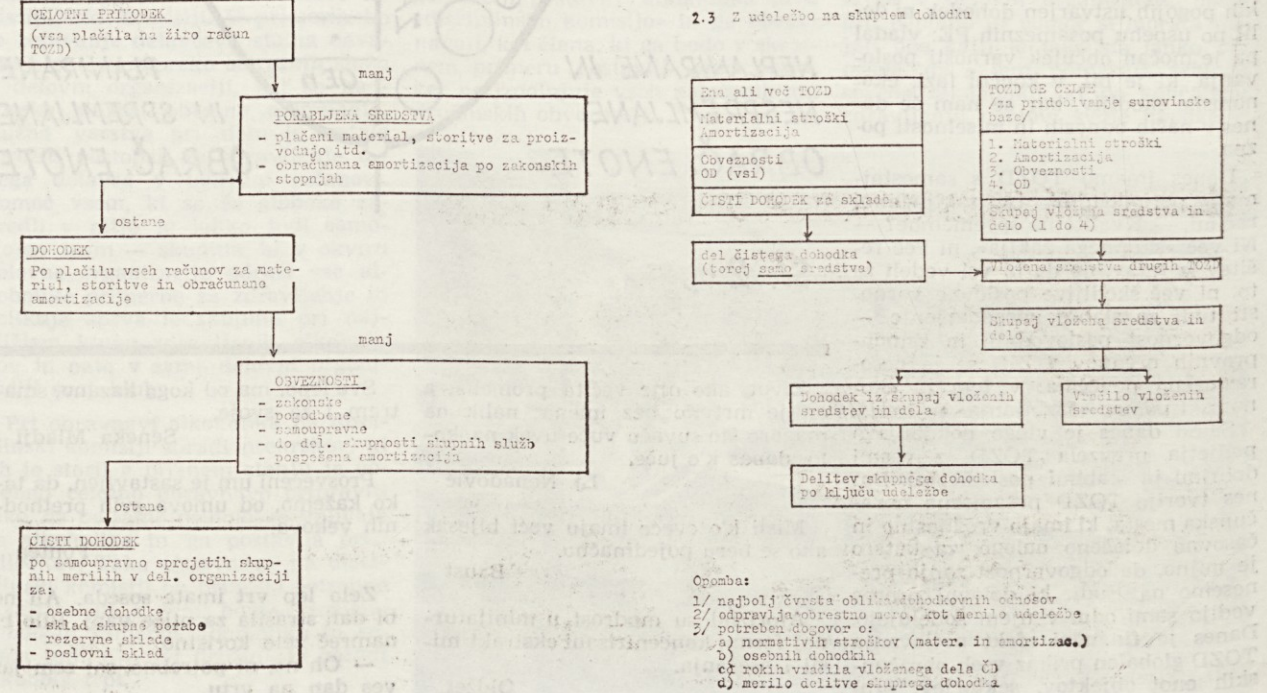
- 1) o standardnih (normalnih) stroških pri posamezni vrsti dejavnosti
- 2) o politiki amortizacije osnovnih sredstev, kot dela poslovne politike
- 3) o stopnji medsebojne odvisnosti posameznih TOZD v okviru GIP Gradis, posebej med gradbenimi enotami samimi, posebej pa širše med vse TOZD

4) o načinih urejanja medsebojnih dohodkovnih odnosov, glede na možne variante.

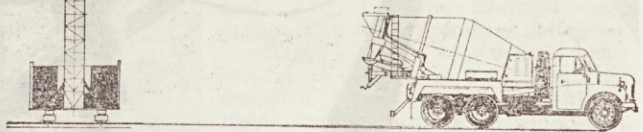
Zakon nalaga, da moramo ta vprašanja urediti do konca tega leta; to ne bo lahka naloga, zato bi bilo smotno, da bi se čim širši krog delavcev, predvsem pa organizatorji proizvodnje vključili v razpravah, ko bomo v teku tega leta oblikovali osnutke naših samoupravnih odločitev po določbah zakona o združenem delu.

Koleta Vinko, dipl. oec.,

2.3 Z udeležbo na skupnem dohodku

S P O KOTIČEK

Zakaj anonimna pisma

Že nad deset let sem šofer pri Gradisu, ali česar takega kar se mi je zgodilo v letu 1976 se mi do zdaj še ni. Nekdo se je pritožil na našo TOZD SPO, da dobivam prevelike dnevnice. Anonimni pisec se pritožuje tudi zastran šefa avtoparka. Očita mu, da premalo pazi, kje ljudje delajo in koliko so zato plačani. Če sem odkrit se zaradi pritožbe same ne jezim toliko, saj si plače in dnevnice ne delimo delavci sami, ampak je to določeno v samoupravnem sporazumu v TOZD. Zdi pa se mi nekulturno, da se pisec pritožbe ni podpisal. Anonimnih sestavkov ne upošteva noben tisk zato mislim, da bi ga tudi pristojni v TOZD SPO ne bi smeli. Vem, da to ni bil edini primer, ampak jih je v TOZD še več, kajti za anonimnost se lahko skriva tudi naš ožji sodelavec ali celo prijatelj. Jaz osebno sem mnenja, da bi bilo veliko lepše, če bi se o takih stvareh pogovorili na sestankih. Zakaj bi se morali bati drug drugega? Vprašamo se tudi zakaj se še vedo plačujejo ure in ure sestankov in te ure plačujemo sami, jih pa ne uporabimo zato, čemur so pravzaprav namenjene. Tem anonimnim piscem mora biti enkrat že jasno, da s takim ravnanjem ne škodujemo samo drugemu, ampak tudi sami sebi.

S tem sestavkom se obračam na naš informativni časopis Gradisov vestnik. Z objavo pa apeliram na vse člane kolektiva, da bi v bodoče anonimnost v pisanju več ne uporabljali. Povejmo raje na sestankih, kaj nas teži, kajti lepo je, če zvedo drugi kaj v nas je dobrega, človeško pa je tudi, če zvedo, da včasih tudi grešimo.

Franc Viltušnik
šofer SPO Ljubljana

Mladi strojno prometnega obrata

V naši temeljni organizaciji združenega dela je sicer pred leti obstojal mladinski aktiv, vendar je po nekaj mesečnem delovanju delo mladinske organizacije zamrlo iz vzrokov, ki se jih v tem članku ne bomo dotikali, niti ni naš namen pisanja o tem. V našem obratu je skoraj polovica zaposlenih mlajša od 27 let (okoli 200), zato je normalno da se tudi organiziramo. Pobudo za ustanovitev mladinske organizacije je dala osnovna organizacija sindikata na sestanku izvršnega odbora OOS TOZD SPO dne 14. 10. 1976. Skratka prek vseh organov kot tudi kadrovske službe je bila dana popolna podpora in vse možnosti za ustanovitev mladinske organizacije. Toda, kot vidite dragi mladinci, preteklo je dosti časa, preden je stvar popolnoma tudi zaživela in se premaknila z mrtve točke. Za novo leto smo pripravili tak poskus, da bi ob letni skupščini napravili staneček tudi z mladinci. Seveda je vsak mladinec prejel pristopno izjavo, vendar se je poskus ponesrečil. Zato smo na sestanku IO OOS in ožjega političnega aktiva našega obrata sklenili, da izvolimo iniciativni odbor, ki bo skrbel, da se ustanovi mladinski aktiv.

Ta iniciativni odbor je na svojem sestanku 7. 3. 1977 izvolil takorekoč osnovne oziroma temeljne organe aktiva mladih in jih zadolžil, da vse priprave in akcije usmerijo k temu, da delo aktiva mladih tudi zaživi. Za predsednika je bil predlagan in izvoljen Ivan Horvat, za sekretarja Jože Hudolin, blagajnika Vida Zorec. Izvoljeni so bili tudi referenti za posamezna področja:

- referent za idejno politično delo Stanislav Marolt,
- za šport in rekreacijo Anton Voljč,
- za izobraževanje in kulturno dejavnost Milena Breskvar,

Marija Pižmoht,

- referent za kadrovska vprašanja Anton Rodžak.

Zavedamo se, da bo ogromno dela, da še moramo izvoliti člane za posamezna področja delovanja, predvsem pa aktivirati mlade, jih ustrezno organizirati in zainteresirati za delovanje v mladinski organizaciji.

Na tem sestanku iniciativnega odbora je bilo sklenjeno, da bo 22. marca ob 14. uri v Mariboru sestanek, kjer bi se dogovorili o nadaljnjem delu mladih, ki so na terenu na tem območju. Za to smo zadolžili Slavka Domazeta. Zavedamo se, da je zaradi terenškega dela delo mladinske organizacije zelo oteženo, zato prosimo, in vabimo vse mladince k sodelovanju in da resno pristopijo k določenim nalogam in jih resno tudi izpolnijo. Prva takšna naloga bo, da izpolnite pristopne izjave, ki jih boste dobili v plačilnih kuvertah. Ker bodo v maju mladinske športne igre Gradisa, vas prosimo, da na hrbtni strani napišete, s katerimi športi se ukvarjate in s katerimi bi se želeli. Na letošnjih MŠIG bo zastopanih pet panog, torej poleg standardnih panog bomo letos uvedli tudi kegljanje.

V mesecu aprilu mislimo organizirati izlet in obenem napraviti ustanovno skupščino. O datumu izleta bo vsak mladinec naknadno obveščen.

Vemo, da nismo podali vse naloge, toda upamo, da bo to za začetek zadostovalo. Toda, še enkrat zaradi pomembnosti pristopne izjave prosimo, da slednjo čitljivo izpolnite, ne pa vržete enostavno proč.

Za sodelovanje se vam vnaprej zahvaljujem.

Ivan Horvat

Iz dela centra za izobraževanje

V letošnjem letu so, oziroma obiskujejo razne tečaje in seminarje naslednji člani organizacije združenega dela:

TEZKA GRADBENA
MEHANIZACIJA

Leopold Jamnik SPO, Sefik Suljanović SPO, Sefik Tabaković SPO, Hadžić Latif SPO.

TECAJ ZA ZERJAVISTE:

Smail Hasanagić SPO, Marijan Horvat SPO, Ivan Svogor SPO, Bojan Hribernik SPO.

TECAJ PU TESARJI:

Ramo Zekić NG Maribor, Franjo Letonja NG Maribor, Mustafa Karić Ljubljana-okolica, Azem Salkić Ljubljana-okolica, Vikalo Mehmed Lj-okolica, Abaz Mazreku Lj-okolica, Dušan Kovačević Jesenice, Fikret Osmančević Lj-okolica, Novak Cvijanović Ljubljana in Salahudin Huseinbašić Ljubljana.

TECAJ KV TESARJI:

Omer Bajrektarević, NG Maribor, Ismet Buljubašić Lj-okolica, Zuhdija Salkić Lj-okolica, Avdo Mehmed Ljubljana, Zdravko Jovanović Lj-okolica, Branko Ilić Ljubljana, Redžo Osmić Jesenice, Marko Roljić Ljubljana, Nurikić Ismet Ljubljana, Nusret Mujanović Jesenice, Stanislav Pilaj NG Maribor, Hasan Bajrić Frankfurt, Ljubomir Nikolić NG Maribor, Vičo Vičič NG Maribor, Dragutin Bistronić NG Maribor, Božo Amidžić NG Maribor, Ramiz Dečić NG Maribor, Kamiz Makovec Maribor.

TECAJ ZA PU ZIDARJE:

Hašim Balić Ljubljana, Fadil Kenčić Ljubljana, Muhamed Dulić NG Maribor, Stjepan Baksa NG Maribor, Mihajlo Čulibrk Ljubljana, Rukib Džebo Lj-okolica, Ismet Durmić Lj-okolica, Munim Gromilović Ljubljana, Nuraj Selman Ravne in Pero Draguljić NG Maribor.

TECAJ ZA PU ZIDARJE
II. RAZRED:

Stjepan Baksa, Muhamed Dulić, Ismet Durmić, Mihajlo Čulibrk, Rukib Džebo, Hašim Balić, Fadil Kenčić vsi OGP Ljubljana.

TECAJ ZA KV ZIDARJE:

Franc Gavez Ravne, Milan Razbornik Ravne, Danilo Razbornik, Ravne, Jozo Čančar Jesenice, Čazim Ceskinović Ljubljana, Zarko Đurić Lj-okolica, Rasim Kečić Lj-okolica, Nazij Mahmudjin Jesenice, Roman Leban Jesenice, Ešef Kekić Ljubljana, Franjo Levanić NG Maribor, Fadil Haskić NG Maribor, Mitar Andrić Lj-okolica, Slavko Tomljenović Lj-okolica.

TECAJ ZA KV ZELEZOKRIVCE:

Hasan Mračković Jesenice, Alija Imamović Lj-okolica, Husein Krupić Lj-okolica, Kahrč Mensur Jesenice, Stevan Djokić Ljubljana, Zijad Mehinbašić OGP, Omer Hrkić NG Maribor, Atif Ibrahimović Zelezokrivnica in Mehmedalija Avdić Zelezokrivnica.

TECAJ ZA VK DELAVCE —
SKUPINOVODJE:

Jože Dimč OGP, Peter Dvoršak Maribor, Jože Babić Frankfurt, Husein Bešić Jesenice, Branko Čurč Ravne, Nezir Hasanagić Lj-okolica, Ivan Hutinec NG Maribor, Stanko Horvat Ptuj, Mitja Leban Jesenice, Jože Lesar Ljubljana, Pavao Kalšan Ravne, Stanko Kranberger Ptuj, Franc Karničnik Ravne, Muharem Kudić Koper, Marko Mabić Jesenice, Matija Majcen Maribor, Ramiz Nurikić Ljubljana, Bolto Novosel Jesenice, Viktor Ožvatić Celje, Janez Arauš Ravne, Anton Pavlek OGP, Janko Petek Ptuj, Ibrahim Porčić Frankfurt, Stane Rakuša Ptuj, Asif Rahmanović Ljubljana, Viktor Skvorc Ljubljana, Miro Šuković Koper, Alojz Tomplak Celje, Mate Vodušija Koper, Pavel Ferenček Maribor.

TECAJ ZA PU TESARJE
ČAKOVEC:

Radovan Batos, Josip Biber, Vladimir Buhim, Zdravko Djegrec, Josip Frišić, Drago Gorupić, Sead Hamić, Franjo Hižman, Andrija Horvat, Franjo Horvat, Ninoslav Horvat, Stjepan Horvat, Stjepan Hruškar, Josip Jambrovič, Vlado Klaus, Tomislav Kolarič, Božo Krazina, Josip Kuzmič, Matija Kuzmič, Zlatko

Zahvala

Iskreno se zahvaljujem predsedniku osnovne organizacije sindikata TOZD SPO Janezu Tekavcu za izkazano pozornost in čestitke ob dnevu žena.

Zene SPO

Kuzmič, Stanko Magič, Antun Martinjaš, Dragutin Medved, Mijo Modrič, Mijo Novosel, Drago Posavec, Ivan Sever, Ivan Strahija, Josip Spoljarič, Nenad Vrabec, Branko Vugrač, Dragutin Zdolec, Dragutin Botković, Ivan Lukčić, Marijan Novak.

TECAJ ZA PU TESARJE — TOZD
MARIBOR:

Anton Baum, Ivan Beličanec, Blaž Bosilj, Marijan Bratovšak, Matija Fdrdi, Franjo Grlica, Marijan Hip, Ivan Hutinski, Stjepan Hutinski, Spomenko Janković, Andrija Jenduka, Ilija Jurkič, Petar Kolac, Stjepan Kočet, Franjo Kovačič, Mirko Krleža, Albert Lasič, Josip Miri, Milutin Panič, Josip Ritonja, Slavko Slavič, Pavel Skoda, Stjepan Toplak, Stanko Trivunović, Janez Zamuda, Alojz Zelenjak.

PU ZELEZOKRIVCI:

Kahro Suvič Ljubljana, Husein Huskić Ljubljana, Bego Halilović Ljubljana, Osman Mešić NG Maribor, Mustafa Džafić NG Maribor, Mujo Zakomac NG Maribor, Radovan Kalamanda NG Maribor, Martin Gašparić Ravne, Muharem Bukvič Jesenice, Ivo Čarapič Jesenice, Stojko Pavlovič NG Maribor, Fahrija Makić Jesenice, Zajko Zrnić Jesenice, Hasib Mujkić Jesenice, Mu-

jo Tahić Jesenice, Bore Vidovič OGP Ljubljana, Zeljko Janjošević OGP Ljubljana.

PU STROJNIKI:

Drago Igrec Koper, Hazim Hasanagić Koper, Mustafa Dulić NG Maribor, Jože Trlep OGP Ljubljana, Drago Palfi OGP Ljubljana, Milen. ko Prolič Ljubljana, Stjepan Perković Ljubljana, Hazim Hasanagić Koper.

TECAJ ZA KV IN VK DELAVCE,
KO MARIBOR:

Franc Baznik, Jože Bračić, Albin Brglez, Alojz Damadenik, Anton Dovečer, Anton Draksler, Ernest Galun, Marijan Hernec, Ivan Juras, Viktor Kutleša, Ivan Kovačič, Janko Masten, Silvo Merdansel, Rudi Mlinarič, Valent Pinter, Stanislav Praznič, Konrad Poharič, Vinko Polanec, Jože Speh, Adolf Svaincer, Oto Verdnik, Vili Vršič, Milan Zajšek, vsi TOZD KO Maribor.

SEMINAR ZA TEHNIČNO
STROKOVNE KADRE:

Seminarja o izvajanju zakona o združenem delu se je udeležilo 174 delovodij, 305 gradbenih inženirjev in tehnikov, in ostalih strokovnjakov 54 strojnih tehnikov in referentov, 15 kadrovikov in 46 članov sindika, mladin in ZK funkcionarjev.

Med perušenimi hišami, proizvodnimi halami tovarn in te delno poškodovani objekti so po vsej Furlaniji zrasli Gradisovi provizoriji

Med ruševinami

Kar nekaj tednov, da že celo mescev je minilo, odkar so se tla v Furlaniji drugič hudo zamajala. Tako so se majala, da je veliko ljudi ostalo pod ruševinami, še več brez strehe. Prav tako je bilo tudi v našem Posočju. Sledile so hitre in uspešne akcije. Veliko naših ljudi je sodelovalo pri obnovi Posočja, čemer smo že zapisali. Kljub izredno nemočnim vremenskim razmeram ter delovnim pogojem so bila vsa dela dobro opravljena.

Tudi Furlaniji smo ponudili pomoč in sicer TOZD LIO Skofja Loka. S svojimi estetsko oblikovanimi provizoriji, ki imajo izredno funkcionalno razporejene prostore, so skupno z drugimi delovnimi organizacijami (nekaj tudi še iz Jugoslavije) ponovno vnesli življenje v povsem »izumrlo« področje. Tudi izurjenost ekip, ki so bile na delu, so prispevale, da je šlo delo hitro od rok. Le razdrobljenost naselij oz. včasih kar posameznih provizorijev

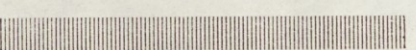
je bila precejšnja nadloga, kar je še posebno oteževalo dovoz materiala za celoten provizorij. Čeprav je tako kot na vseh deloviščih marsikdaj tudi kaj zaškripalo, je izkušena ekipa, ki je vodila koordinacijo, dobro premagala vse težave in uspešno zaključila svoje delo.

Čeprav je žalost tistih, ki so izgubili svojece pod ruševinami, jim je z zgraditvijo lesenih, pa vendarle kar dovolj trdnih domov ponovno zbudila iskrico po življenju, tistem prečudovitem domu, ki ga imamo. Se vedno je bolečina nekaterih tako močna, da niti nov dom na lastni zemlji ne more omiliti izgube svojih najbližjih. Tudi prekrasen slovenski izrek: »Ljubo doma, kdor ga ima«, je bil tu mnogokrat izrečen, pa čeprav z malce primorskega naglasa. Da, tudi nekaj domače besede je bilo slišati, vendar zelo malo. Skoraj je tako izumrlo kot nekatera mesta po potresu.

Iz vojske nam pišejo

KOLEKTIVU GIP »GRADIS«

Javljam vam se iz armije gdje služim vojnički rok u Obrenovcu.

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tehnični urednik Matija Krnc. Tisk Tiskarna Tone Tomšič v Ljubljani — Izhaja mesečno.

Redovno dobivam vaše novine gdje sa interesom pročitam šta ima novo u našem poduzeću.

Pozdravljam sve radnike »GRADISA« a posebno bi pozdravio radnike i vajence koji rade u Rjudi — TOZD Jesenice.

Poželeo bih vam puno uspjeha u radu i dalje uspješno poslovanje...
Vojnik
SULJIĆ DŽEVAD
V. P. 4135/5A
11500 Obrenovac

»GRADISOV VESTNIK« ★ Stran 7

Mladi v prepričljivem, resnem pogovoru — v Ankaranu

Za osvežitev spomina

Stabilizacijski ukrepi, ki jih je sprejela konferenca OOS v letu 1976

Sindikat ima pri uresničevanju stabilizacijskih ciljev in konkretnega programa stabilizacije v delovni organizaciji izjemno pomembno dvojno vlogo:

1. Vlogo informatorja in organizatorja v TOZD in delovni organizaciji, to je organizacijsko vlogo in
2. Vsebinsko vlogo, ki je predvsem v neposredni skrbi za delavce pri uresničevanju najpomembnejših točk programa.

Ta program opredeljuje naloge sindikata v izvajanju APST in ga ne smemo obravnavati ločeno od APST ali naloge iz tega programa jemati kot edine naloge sindikata v stabilizacijskih prizadevanjih. Ta program predstavlja samo izbor tistih točk iz APST, ki so posebej pomembne za delavce in obenem predstavljajo važna področja sindikalnega delovanja. Predvsem pa morajo sindikalne organizacije vso pozornost posvetiti prvi nalogi in pri svojem delovanju nenehno spremljati delovanje APST, kakor tudi tega programa. Naloga OOS pa je, da v TOZD poskrbi, da bo APST konkretiziran v vsaki TOZD (Številke v oklepaju so točke APST)

1. VARČEVANJE

Predsedstvo konference je na 5 seji obravnavalo naloge o stabilizacijski akciji, dalo poseben poudarek varčevanju in znižanju vseh vrst stroškov. Zato bo pozornost sindikalnih organizacij v akciji varčevanja usmerjena predvsem na:

1. zniževanje vseh vrst režijskih stroškov in izdatkov iz materialnih stroškov
 2. varčevanje in racionalno porabo materiala in delovnih priprav
- Sindikalne organizacije si morajo predvsem prizadevati, da bodo v TOZD izdelane konkretne zadolžitve v akciji varčevanja. IO naj redno obravnavajo izvajanje varčevanja. Predsedniki OOS so zato osebno zadolženi.

2. ZAPOSLENOST (4,5, 23, 27,)

Sindikalna organizacija mora vsako leto v oktobru obvezno sodelovati v razpravi o zaposlitvi delavcev v zimskem času. V primeru, da samoupravni organi in vodstva TOZD ne postavijo tega vprašanja (v oktobru) na dnevni red, je IO OOS dolžan dati iniciativo, da bo take razprave in zaključkov (v smislu točke 4. APST) pride. Sindikalna organizacija je pri tem dolžna, da bodisi predlaga ali sodeluje pri ukrepih kot so:

- a) izdelava kriterijev za morebiten odpust delavcev
- b) izdelava kriterijev, ki zaradi zakonskih predpisov ali socialnih pogojev v nobenem primeru ne dopuščajo prenehanja lastnosti delavca v združenem delu za določene delavce.
- c) določanje nadomestila in drugih pogojev za (ne)plačan zimski dopust
- č) skrajšanje delovnega časa pozimi na račun podaljšane delovnega časa poleti (lelna porazdelitev fonda ur)
- d) sodelovanje z vodstvom TOZD v primerih, ko je treba premeščati večje število delavcev v oddaljene kraje, zaradi pomanjkanja del v okolici sedeža TOZD
- e) Obravnavanje odgovornosti za zmanjšanje del, ki je povzročilo nujnost za delavce bolečih ukrepov (zlasti pod a in b pa tudi d)
- f) v sodelovanju s kadrovsko službo TOZD mora IO OOS obvezno vsake tri mesece obravnavati poročilo (zlasti vzroke in posledice) o fluktuaciji delavcev in sprejemati ustrezne ukrepe.

3. NAGRAJEVANJE (6, 16, 25)

V zadnjih akcijah sindikata smo ugotovili, da je nagrajevanje po delu v Gradisu še premalo razvito, predvsem nagrajevanje delavcev, ki količino in kakovost opravljenega dela — izdelkov lahko izmerijo s pomočjo naprej postavljenih normativov, praviloma z akordnim obračunom, medtem ko je nagrajevanje s pomočjo osebnega ocenjevanja in nagrajevanja organizatorjev proizvodnje bolj urejeno. Zato je naloga OOS predvsem, da bodo v TOZD izdelani in sprejeti samoupravni sporazumi, ki urejajo vprašanja nagrajevanja po delu. Po sprejetju le teh pa bodo OOS in konferenca stalno skrbeli, da se sporazumi ustrezno uveljavijo v sistemu nagrajevanja.

4. DELOVNA IN SOCIALNA VARNOST (27, 37, 38)

Delovna zaščita, to je varnost pri delu, ki ima v podjetju pomembno vlogo, saj varuje človeka pred poškodbami v podjetju pa zmanjšuje stroške. Uspešnost zaščite je v največji meri odvisna od zavestne akcije tako službe varstva kot še posebej vseh delavcev. Sindikat je že doslej načrtno podpiral in sodeloval v raznih akcijah za izboljšanje varstva pri delu. V prihodnje bo svojo aktivnost na tem področju umeril zlasti v naslednje naloge:

- a) Iz lastnih sredstev in sredstev sklada skupne porabe bo dajal pomoč delavcem in njihovim družinam, katerim so se zmanjšali prejemki zaradi daljšega bolovanja predvsem kot posledica poškodb.
 - b) Zavestno se bo vključil v vse akcije KSS službe varstva in odbora za varnost pri delu ter odbora za standard in rekreacijo, ki bodo navedene k zmanjšanju bolezni. Posebej bo podpiral najbolj prizadevne posameznike in skupine, ki si bodo posamič ali organizirano prizadevali za večjo delovno in socialno varnost.
- Sindikalna organizacija ni dolžna ščititi posameznikov, ki zaradi neodgovornega ravnanja, (opuščanja varnostnih predpisov) povzročajo nesrečo drugim ali sebi.
- c) Sindikat se bo zavzemal za zmanjšanje nadurnega dela, upošteva pri tem pogoje in nadurno delo na posameznih gradbiščih narekujejo. Vendar sindikat ne bo obravnaval nadurnega dela, kot edine možnosti za doseganje rokov ipd. (Nerealni roki ne morejo biti razlog za opravljanje neomejenega števila nadur). Vztrajali bomo, da se nadure opravljajo le v primerih, ko dela res ni mogoče drugače organizirati.
 - d) Sindikalna organizacija bo podpirala prizadevanja za ustrezno zdravstveno zaščito delavcev in napore za zmanjšanje bolniškega staleža.

Ker v gradbeništvu zaposluje veliko število delavcev iz drugih republik, se sindikat zavzema za primerno organiziran odhod delavcev na domove ob državnih praznikih ali ob drugih priložnostih. To pa tudi zato, ker je veliko primerov "obolelosti" delavcev prav v času, ko odhajajo na domove.

Ker v gradbeništvu zaposluje veliko število delavcev iz drugih republik, se sindikat zavzema za primerno organiziran odhod delavcev na domove ob državnih praznikih ali ob drugih priložnostih. To pa tudi zato, ker je veliko primerov "obolelosti" delavcev prav v času, ko odhajajo na domove.

5. DELOVNA DISCIPLINA (41, 44)

V vsakdanji delovni praksi obstaja tendenca, da posamezni delavci v večji meri uporabljajo pravice kot dolžnosti. To se izraža zlasti pri (nepopolnem) izvajanju predpisov, sprejetih načel in politike. Neizvajanje predpisov pomeni kršitev delovnih dolžnosti, kar se mora po posebnem pravilniku kaznovati.

V TOZD, pa tudi na nivoju delovne organizacije, se ponekod zelo strpno prenaša kršenje ali neizvajanje sklepov ter internih in drugih predpisov.

Sindikalna organizacija ne more in ne sme nikjer soglašati niti strpno prenašati pogostih primerov neenakega obravnavanja kršitev delovne dolžnosti.

Izgubljen delovni čas (npr. zamuda na delo delavca v proizvodnji) se ponekod sankcionira z neupoštevanjem zamujene ure v drugih primerih (velikokrat na delovnih mestih v pisarni) pa se take vrste delovne nediscipline nesankcionira niti z ustnim opominom.

Večje neenakosti se dopuščajo ponekod v škodnih primerih. Delavec mora npr. izgubljeno ali drugače odpuščeno orodje, ki ga je dobil na reverz, plačati. Odgovornejši kader, ki je v primerih nepravilnih postopkov (tudi proti predpisom) povzročil bistveno večjo škodo bodisi na izdelku, objektu ali moralno in s tem največkrat tudi komercialno škodo (ta je lahko izjemno velika in težko izmerljiva), pa velikokrat ni prizadet niti z ugotavljanjem škode, niti pri nagrajevanju (kvaliteta, roki).

Delavci poznajo tudi dovoljnost iz nemajhnega števila konkretnih primerov. Kolikor ne bo k zmanjšanju teh nepravilnosti, ki učinkujejo nestabilizacijsko v ekonomskem in družbenopolitičnem pomenu, učinkoviteje pristopila delavska organizacija, to je sindikat, potem ta tudi ne more računati z večjo vlogo in ugledom v očeh delavcev v delovni organizaciji. (Veliko je na tem področju že bilo storjenega in so omenjeni primeri vse redkejši).

Kljub temu naj IO OOS zaradi povečanja delovne discipline in odgovornosti skupaj z OO ZK izdelajo posebne programe, v katerih se bodo opredelili najmanj do naslednjih vprašanj:

- a) kjer še to ni storjeno, se morajo poostri ukrepi za izboljšanje delovne discipline (prihajanje in odhajanje na delo oz. z dela ter odhajanje z dela med delovnim časom, podaljševanje polurnega odmora, vinjenost med delom, koriščenje dopusta po dnevih namesto največ v dveh delih ipd.), pri čemer je treba za umske delavce zahtevati celo ostrejša kriterija zaradi pozitivnega delovnega izgleda. Nespoštovanje delovne discipline se mora skladno z internimi predpisi sankcionirati.

Vodstva TOZD morajo zato obvestiti vse delavce o tej akciji stabilizacijskega programa.

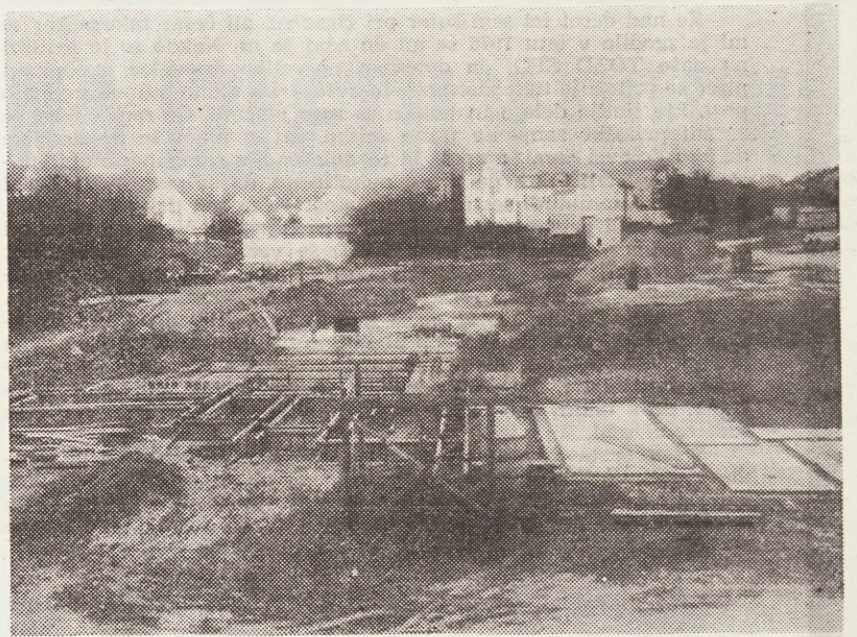
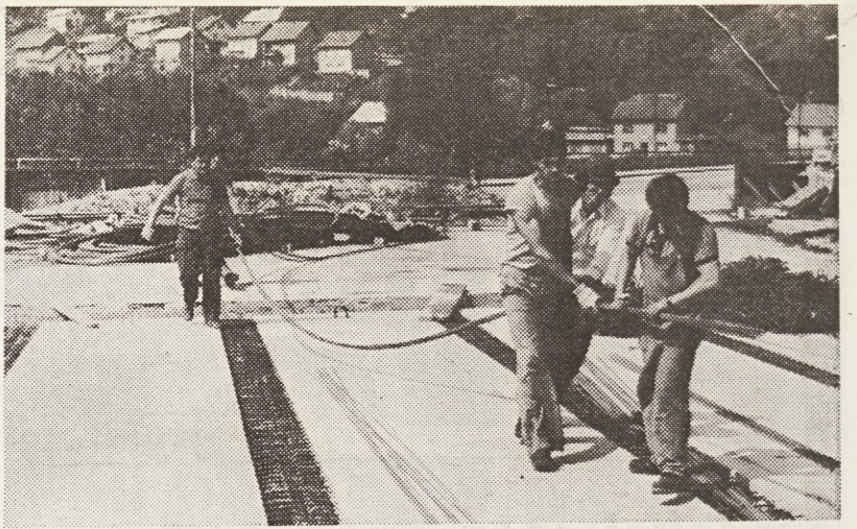
- b) Zahtevali bodo, da se pregledajo vsi neuresničeni sklepi vseh organov, najprej pa svojih organizacij. Postaviti se morajo najkrajši odgovorni roki in določiti odgovorne osebe za njih uresničenje.

- c) Za nepravočasno izpolnjevanje sklepov, izmikanjem, (obstrukcijo) to je oviranje ali nasprotovanje uresnitve sklepov in predpisov s strani odgovornih delavcev je po samoupravnem sporazumu delavcev v združenem delu predvidena tudi najhujša sankcija — prenehanje lastnosti delavca v združenem delu. Kolikor pristojni organ (direktor TOZD ali predstavnik DS TOZD) ne sproži postopka, sam povzroči kršitev delovne dolžnosti.

6. IZOBRAŽEVANJE IN OBVEŠČANJE (35, 42)

Konferenca in IO OOS zahtevajo od vseh TOZD in služb, da jih od vseh za delavce pomembnih sestankih pravočasno obveščajo in posredujejo ustrezna gradiva. Le tako bo sindikat v delovni organizaciji ustrezno in aktivno vključen v dogajanje. Sklepi, ki niso zgolj tehnične ali administrativnotehnične narave in sklepi, ki se javno ne objavljajo v Gradisovem vestniku, obvestilnih in drugod, naj se obvezno pošljejo tudi sindikalnim organizacijam.

Posebno pozornost bomo v sindikatu posvetili preoblikovanju Gra-

disovega vestnika, da bi z njim dosegli kompletno in pravočasno informiranje delavcev. Zavedamo pa se, da Gradisov vestnik ne more ostati edino sredstvo množičnega obveščanja delavcev, zato se zavzemamo za organiziranje drugih oblik v TOZD ali na tistih področjih, kjer deluje več TOZD.

- b) Predsednik konference in predsedniki OOS so dolžni na podlagi pravočasno sprejetih pomembnejših gradiv (predlogi gospodarskega načrta, pravilniki, sporazumi, analize poslovanja) organizirati razpravo ter na sestankih konference in IO sprejeti svoja stališča ter jih posredovati samoupravnim organom.

- c) Za uspešnejše delo potrebujejo sindikalni delavci več znanja. Zato

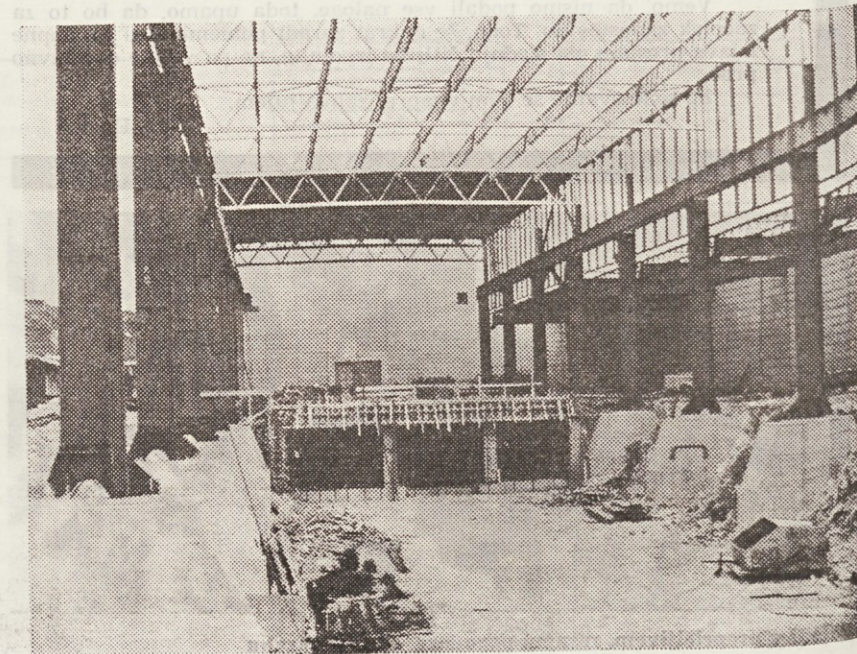
bo center za izobraževanje organiziral krajše seminarje OOS pa naj svoje člane vključujejo tudi v ustrezne oblike usposabljanja v občinah.

7. STANDARD DELAVCEV (39, 40)

APST v Gradisu odmerja preskromen obseg standardu delavcev, zaradi katerega je v končnem cilju sploh nastal. Sindikat zato s tem programom poskuša le delno izpolniti to vrzel. V obeh navedenih točkah APST bo sindikat sodeloval tudi čeprav APST ni zadolžen.

Enotne cene za nastanitev in tudi hrano (razliko do dejanske cene pokriva TOZD) so pogoj za enotno poslovanje in solidarno politiko hkrati.

(Nadaljevanje na 10. strani)

Tečaj za PU zidarje in tesarje

KRLEŽA MIRKO, PU tesar, 46 let, 14 let gradisovec:

»V tečaj za PU tesarja sem se vključil, ker v poklicu zidarja, kar

Mirko Krleža

je moj osnovni poklic, ni bilo vedno polne zasedenosti in zaradi potreb po tesarjih. Izredno sem zadovoljen s kvaliteto tečaja, predavatelji in pridobljenim znanjem. Svoje znanje bom v največji meri poizkušal v praksi uporabiti. Če mi bo dana možnost, bi želel svoje znanje še izpopolniti in opraviti tečaj za KV tesarja, s tem bi si tudi izboljšal svoje osebne dohodke. Trenutno delam na gradbišču v Rušah, kjer sem že šesto leto in sem s svojim delom zelo zadovoljen. Zahvaljujem se kolektivu, da mi je ponudil možnost pridobiti si dodatnih znanj.«

JENDUKA ANDRIJA, PU tesar, 21 let, 6 let pri Gradisu:

»Rade volje sem se odzval ponudbi, da obiskujem tečaj za PU tesarja, saj me to delo veseli. Volja do tesarskega poklica mi je v veliki meri pomagala v premagovanju težav pri učenju. Ker sem še mlad se želim še izobraževati in upam, da bo TOZD imela tudi v bodoče tak odnos do take oblike vzgoje lastnega kadra kot doslej. Trenutno delam na gradbišču v Slovenski Bistrici, kjer je zelo zanimivo delo predvsem kar zadeva tesarstvo stroko.«

Mnenje o tečaju nam je povedal tudi ALOJZ ZOREC, ki je v tem tečaju poučeval gradbene elemente in praktični pouk:

»Izredno prijetno sem presenečen nad doseženim znanjem tečajnikov, posebej če upoštevam dejstvo, da je bilo doseženo v tako kratkem času in ob zelo različni osnovni izobrazbi posameznikov.

V tečaj so bili izbrani predvsem tisti delavci, ki so že doslej pokazali zadovoljive rezultate pri delu in voljo do izobraževanja. Zahvaljujoč dobri organizaciji in poznavanju tečajnikov in potrebe v tesarstvu poklicu smo tečaj lahko skrčili na najmanjšo možno mero. Predavatelji so bili vsi brez izjeme iz naše TOZD, kar je tečaju bilo samo v prid.

Program tečaja je obsegal vsa področja poklica, ki so trenutno aktualna na naših gradbiščih, predvsem predstavitev in delo na velikotabelskih opazih, opazih za mize itd. Poleg omenjenega pa je program zajemal že doslej priznani program Centra za izobraževanje. Lahko rečem, da je s tem tečajem Gradis pridobil ponovno vrsto strokovno podkovanih delavcev sposobnih za opravilo najzahtevnejših nalog.«

Na seminarju so predavali naši strokovnjaki in iz naših kooperantskih organizacij

Investitorji v KO Maribor

Na dvodnevem seminarju se je zbralo kar 60 predstavnikov in uporabnikov naših asfaltnih baz

Ze nekaj let so v mariborskih kovinskih obratih razmišljali o tem, kako naj bi se medsebojni odnosi med proizvajalci in investitorji izboljšali oz. se naj ne bi zaključili ob podpisu pogodbe o prodaji, temveč se naj bi tu šele začeli. Pa ne zaradi morebitnih popravil oz. nabave opreme, temveč da bi uporabniki kupljenih asfaltnih baz lahko dali pripombe, ki bi jih potem naši projektanti upoštevali, če bi bili primerni. Iz misli sprovedena akcija je sledila, tako da so bili pozvani vsi uporabniki asfaltnih baz in tudi nekaj bodočih investitorjev. Pobudo za izvedbo akcije pa je dal direktor KO Maribor Ludvik Rizmal.

Akcija je stekla in v preteklem mesecu so se zbrali predstavniki delovnih organizacij, ki uporabljajo naše asfaltne baze. V dvodnevem seminarju so se malo podrobneje seznanili z našo delovno organizacijo. Zato je bil na začetku prikazan film o naših uspehih v 30 letih in pa montaža asfaltne baze Plave v Crni gori za OGP Titograd. Strokovni del seminarja je bil razdeljen na 6 področij, kolikor jih ima tudi asfaltna baza. Predavali so domači kot

tuji sodelavci oz. sodelavci naših kooperantov. Za automatiko, elektriko in pnevmatiko so predavali strokovnjaki Iskre, za vage iz Libele, za cisterne pa iz Atmos

Po vsaki obravnavani temi se je razvila vedno konstruktivna diskusija, kar se je pokazalo kot utemeljeno za organizacijo tovrstnih seminarjev. Ob dejstvu, da so vsi prisotni, ki so prišli iz vseh koncev Jugoslavije od Kraljeva do Zrenjanina, Prištine, Tuzle, Vranja in Vinkovcev, tvorno sodelovali v razpravah, potem je bil osnovni cilj organiziranja tovrstnega seminarja dosežen. Večina je bila ob koncu zelo zadovoljna in so vsi izrazili željo po tovrstnih seminarjih.

Ob vse večjem in ostrejšem jugoslovanskem trgu pa so tudi dobri medsebojni odnosi dober akreditiv tudi za nadaljnje investicije. In prav to je bilo dokazano že na prvem seminarju, ko so si vsi ob odhodu želeli: ponovno nasvidenje. In prav je tako. Saj se bodo kovinarji — gradinci ponovno srečali vsaj čez dve leti. Ocena seminarja pa je bila po oceni vseh: odlična.

Izmenjava mnenj v odmorih na seminarju je tudi mnogo doprinesla k uspešnosti seminarja

V zaslužen pokoj

Pred nedavnim sta se od aktivnega dela poslovila dva odlična delovedja iz TOZD GE Celje. Franc Foštnarič je odšel v pokoj, Janez Šilok pa je prenehal delati zaradi bolezni. Obema so se zahvalili za trud in sodelovanje pri podjetju

Vili Jazbec

Tečajniki so bili zelo zadovoljni s tovrstnim načinom pridobivanja teoretičnega znanja

PRAVNI NASVETI

VPRAŠANJE:

Na podlagi določb 5. odstavka 42. člena samoupravnega sporazuma o osnovah n merilih za razporejanje dohodka in za razdelitev sredstev za osebne dohodke v gradbeništvo so do regresa za prehrano upravičeni tudi učenci poklicnih šol in učenci z učno pogodbo ter študenti in učenci na praksi ter drugi, ki delajo deljen čas ali skrajšan delovni čas pri udeležencu.

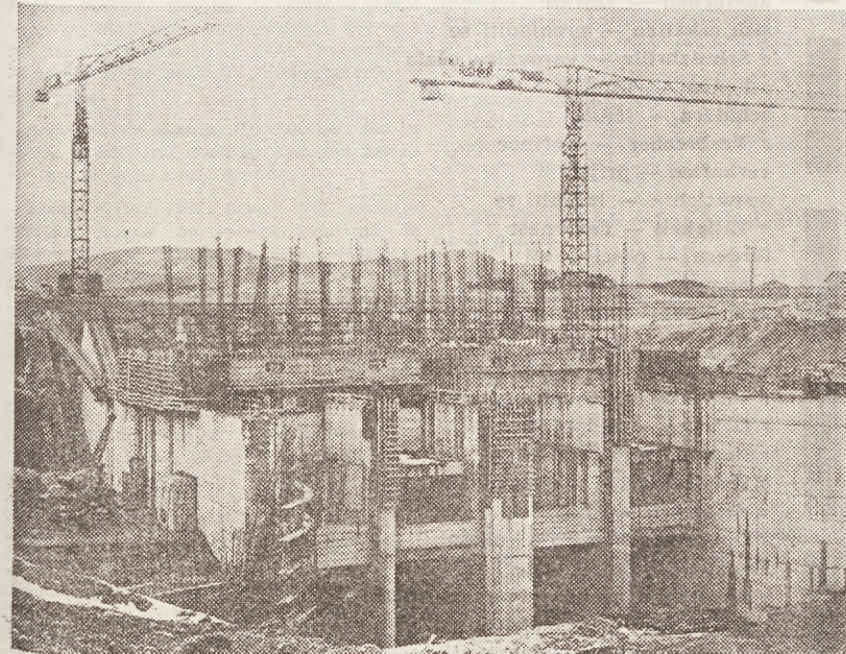
Naprošamo vas za vašo razlago, kaj je razumeti pod »skrajšan delovni čas«, ker v praksi ni jasno ali je pri tem mišljen delovni čas, ki je sicer izenačen s polnim delovnim časom, zaradi posebnih pogojev dela pa je skrajšan (delo v rudnikih, itd.) ali pa je mišljen delovni čas oz. zaposlitev 4 ali 5 ur itd., to se pravi krajši čas kot polni delovni čas. Vprašanje je torej ali so delavci, ki delajo nepolni delovni čas, npr. 4 ure na dan, upravičeni do regresa za prehrano.

ODGOVOR:

Po 25. členu zakona o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu (Uradni list SFRJ, št. 22/73) se šteje skrajšani delovni čas za polni delovni čas, ker gre za skrajšanje polnega delovnega časa zaradi posebnih delovnih pogojev, ki se njihov škodljiv vpliv za delovno sposobnost in zdravje delavcev z varstvenimi ukrepi ne da popolnoma odvrniti. Te narave pa nima »skrajši delovni čas« (npr. 4 ali 5 ur dnevno).

Če delavec dela skrajšan delovni čas ima vse pravice v obsegu kot delavci, ki delajo poln delovni čas.

S tem pa ni rečeno, da nimajo pravice do regresa za prehrano delavci, ki delajo krajši delovni čas. Toda pod kakšnimi pogoji in kolikšnemu obsegu so takšni delavci deležni regresa za prehrano pa zavisi od pogojev, ki morajo biti določeni v samoupravnem sporazumu o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu.

Objekti za HE Srednja Drava II z vsakim dnem dobivajo svojo pravo podobo

Andrija Jenduka

Drobne vesti iz Celja

Namizni tenis. Ekipa Gradisa TOZD GE Celje se pripravlja za tekmovanje v sindikalni ligi. Treninje so ob torkih na osnovni šoli Slavka Šlandra. Gradis bo nastopil z dvema ekipama:

A. Debevc, Urlep, Jazbec, Čujič
B. Nikolič, Džumhur, Memič, Košenina.

Odbojka. V okviru TRIM lige je ekipa Gradisa TOZD GE Celje zasedla drugo odlično mesto takoj za prvim favoritom tekmovalca — Ingradom. Ekipa Gradisa je nastopila v naslednji postavi: Alič, Nikolič, Čujič, Alaber, Jelikovič ter Jazbec.

Rokomet. Pričelo se je tekmovanje v 1. sindikalni ligi. Ekipa Gradisa je v prvem kolu že dobljeno tekmo igrala neodločeno 7:7 z ekipo Cestnega podjetja.

Igrali so: Jeseničnik, Jelikovič, Čujič (1), Višnič (3), Alaber (1), Martinovič (1), Jazbec (1).

V II. kolu so se igralci Gradisa razigrali in premagali Ingrad z rezultatom 13:9. Za gradis so nastopili: Jeseničnik, Jelikovič (1), Čujič, Alaber, Martinovič (2), Nikolič (2), Višnič (3), Jazbec (4).

V oklepaju so doseženi goli.

Košarka. Pričelo se je tekmovanje celjske regije v dveh ligah. Trim košarko bomo igrali le s štirimi igralci, čas igranja pa bo 2 krat 10 minut nečiste igre. V okviru sindikalne lige bo čas igranja 2 krat 10 minut čiste igre. Ekipa bo začela tekmo po dosedanjih pravilih s petimi igralci; za ekipo Gradisa so prijavljeni: Nikolič, Podbrežnik, Džumhur, ing. Malgaj, Brežnik, Rebrica, Vidovič, Martinovič, Višnič, Urlep, Alaber, Jazbec.

Rekreacija. V septembru 1976 se je na osnovni šoli Slavka Šlandra v Celju pričela rekreacija za člane kolektiva GIP Gradis TOZD GE Celje. Poteka vsak torek od 19.30 do 21.00 ure pod strokovnim vodstvom.

Za osvežitev spomina

(Nadaljevano z 8. strani)

Sindikati bo, če bo treba, pridobil ves kolektiv za tak sklep, ki ga bodo morali v tem primeru ustrezni samoupravni organi le verificirati.

Posebej bomo v sindikatu vztrajali pri izvršitvi obveze, ki smo si jo zadali po družbenem dogovoru o minimalnih standardih, da bomo do konca leta 1976 zagotovili potrebno število ležišč v trajnih objektih, to je delavskih oz. samskih domovih.

8. KADROVANJE

V sindikatu moramo posebno pozornost posvečati izbiri posebnih kadrov za samoupravne organe in vodstva družbenopolitičnih organizacij, da bi s primerno izbranimi kadri lahko dosegli željeno kvaliteto samoupravnih odločitev in ustrezno aktivnost sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij pri izvrševanju konkretnih nalog.

Posebno skrb bomo posvečali sestavi različnih delovnih komisij (za sestavo posameznih samoupravnih aktov, akcijskih programov ipd.), da bi posamezni predlogi bili racionalno in kvalitetno pripravljeni.

9. Z ozirom na pravico članov kolektiva biti informiran o lastnem delu in delu drugih, o poslovanju in upravljanju v delavski organizaciji, zlasti pa o njenem materialnem in finančnem poslovanju, o izpolnjevanju delovnih načrtov in delu samoupravnih organov, je primerna organiziranost sistema informiranja pomembna naloga tudi za sindikat. Poseben pomen dobi pravčasnost, objektivnost, celovitost in razumljivost informacij na tej stopnji razvitosti samoupravnih odnosov, ki jo dosegamo ob uveljavljanju ustave. Delegatska razmerja, v katera stopajo delovni ljudje na vseh ravneh samoupravne organiziranosti, pa še dodatno zavezujejo vse politične in samoupravne dejavnike k nenehni izgrajevanju in izpopolnjevanju sistema informiranja v sleherni samoupravni sredini. Ni potrebno posebej poudarjati, da je informiranje eden od faktorjev uspešnega uveljavljanja in delovanja samoupravljanja, predvsem pa v veliki meri vpliva na kvaliteto samoupravnih odločitev. Prav iz teh razlogov bo konferenca informiranju in komuniciranju posvetila najmanj tolikšno pozornost kot npr. vprašanjem v zvezi z dohodkom, proizvodnjo, stabilizacijskimi prizadevanji ipd. Nuj-želimo doseči z Gradisovim vestnikom moramo opredeliti cilje, ki jih kom, kot osrednjim oz. glavnim informativnim sredstvom v delovni organizaciji. Ugotoviti moramo, ali je te cilje s sedanjo koncepcijo in oblike v tem dokaj razgibanem samoupravnem trenutku še moč doseči. Razmišljati moramo o možnostih ustanavljanja posebnih oblik v TOZD.

Humoreska

Tega dne, 8. marca, je bil naš Jo že zelo vesel in dobre volje. Ko se je zbudil, se je žena že pripravljala, da gre nakupovati.

— Dobro jutro srček! Kateri dan je danes? — Vpraša dobre volje Jože.

— Torek, ne — odgovori žena
— Toda Marina, danes je vendar tvoj praznik, tvoj dan — 8. marec, praznik vseh žena. Srečen ti praznik. Tu imaš šopek rdečih nageljnov, moja lepota.

— Hvala ti srce. Cisto sem na to pozabila. Več preveč dela imam.

— Kam si pa pravzaprav hotela?

— Na trg.

— Takoj spusti košaro. Danes ti ne greš na trg. Ne želim, da se na tvoj praznik sekiraš z novimi cenami. Prosim te prinesi mi iz predala cigareto.

Ko je odprla predal je veselo vzklikala:

— Kakšno presenečenje! Nova bluza. Prav takšno sem si želela. Hvala ti dragi, ti pa si kavalir!

— Ali si prinesla iz bencinske črpalke nafto za peč, nenadoma vpraša mož.

— Več, da nisem mogla.

— Brez skrbi, danes ti ne greš v vrsto.

— Si že šla po časopis?

— Se ne.

— V redu, danes si prosta te dolžnosti, velikodušno odgovori Jože.

— Pa otroke, kdo bo danes peljal v vrtec?

— Sigurno jaz, kdo bo pa drugi?

— Ne danes pa res ne, ti imaš svoj praznik.

— Zlat si, je odgovorila žena.

— Hvala ti dragi. Res, lepo od tebe. To pomeni, da boš danes vse to ti napravil.

— Kaj še, koliko pa spet nisem zmešan. Po telefonu bom poklical tvojo mamo.

Stran 10 ★ »GRADISOV VESTNIK«

10. Konferenca mora izvršiti sklep, ki zadeva delavce Gradisa v Frankfurtu. Potrebno je doseči tesnejšo povezanost teh delavcev z delovno organizacijo in nuditi vso potrebno pomoč pri ustreznem sindikalnem in samoupravnem organiziranju.

11. Da bi bili kos zahtevnim nalogam na vseh področjih gospodarskega in družbenoekonomskega dogajanja v TOZD in delovni organizaciji, moramo v sindikatu potrebno pozornost posvečati tudi izobraževanju na vseh področjih. Poleg strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja moramo vso potrebno skrb tudi v letu 1977 posvečati družbenopolitičnemu usposabljanju delavcev predvsem tistih, ki opravljajo vodilne funkcije v posameznih družbenopolitičnih organizacijah. Konferenca se bo posebej zavzemala za tovrstno izobraževanje tehničnega kadra, saj ugotavljamo, da se ti delavci vse premalo vključujejo v družbenopolitično delo v TOZD in delovni organizaciji.

Pri usposabljanju ustreznih kadrov za sindikalno delo moramo posebno pozornost posvečati ustavno opredeljeni vlogi sindikata, saj je uveljavljanje tako opredeljene vloge v osnovnih organizacijah sindikata premalo prisotno.

12. Delovanju mladih bomo v sindikatu posvečali ustrezno pozornost. Konferenca bo predvsem skrbela, da bo mladina ustrezno organizirana na nivoju delovne organizacije. Posebno pozornost bomo v konferenci posvečali kadrovskim vprašanjem predvsem na ravni koordinacijskega sveta ZSMS Gradis, ki naj resnično postane usklajevalec in organizator delovanja mladih v TOZD.

Konferenca bo vztrajala, da OOS dajo poudarek pri samoupravnem delovanju tudi družbenopolitični, samoupravni in kulturno rekreacijski dejavnosti mladih v TOZD.

13. V naporih za dvig produktivnosti v širšem pomenu besede ima pomembno mesto tudi produktivnost oz. intenzivnost delavčevega osebnega dela. V tem sklopu vprašanj smo v sindikatu doslej premalo pozorno-

sti posvečali boju proti alkoholizmu. Konferenca bo ob pomoči kadrovske službe organizirala potrebno akcijo, predvsem pa spodbujala OOS, da v svojih TOZD dajo pobudo za ustrezno reševanje teh problemov.

14. Sport in rekreacija bo tudi v letu 1977 ena od točk dejavnosti konference OOS. Na področju sportne aktivnosti si bo konferenca prizadevala, da se vanjo vključi čim večje število delavcev, predvsem pa se zavzemala za to, da ta aktivnost ne bo kampanjskega značaja, postane naj del vsakodnevne delavčeve aktivnosti. Konferenca bo preko ustrezne komisije sodelovala v pripravi in izvedbi letnega in zimskega športnega dne Gradisa ter republiških in zveznih športnih srečanj gradbenih delavcev. Sprejela bo tudi poseben poslovnik o športni aktivnosti v delovni organizaciji.

Pri rekreacijski dejavnosti se bo konferenca zavzemala predvsem za ustrezno koriščenje počitniških domov in pri tem spodbujala OOS, da v to vrsto rekreacije vključijo čim več delavcev iz neposredne proizvodnje, predvsem tistih z nižjimi osebnimi dohodki. Konferenca se bo v letu 1977 aktivno vključevala v akcije za razširitev kapacitet v počitniških domovih in spodbujala OOS da v svojih TOZD dosežejo primeren odnos do tega pomembnega vprašanja.

15. Narodni obrambi in družbeni samozaščiti smo v preteklem obdobju v sindikatu posvečali premalo pozornosti. Zato bo konferenca delovala predvsem v smislu osveščanja delavcev na tem področju in predvsem skrbela, da delavci spoznajo svojo pomembno družbeno vlogo pri organiziranju narodne obrambe in družbene samozaščite.

16. Predsedstvo konference bo med letom sproti dopolnjevalo ta delovni načrt z akcijami, ki jih bodo narekovali sklepi in stališča republiških organov sindikata ali druge prilike v delovni organizaciji ali TOZD. Konferenca bo za posamezne akcije sprejemala tudi posebne akcijske programe, če bo to narekovala potreba.

Poziv celjskim Gradisovcem

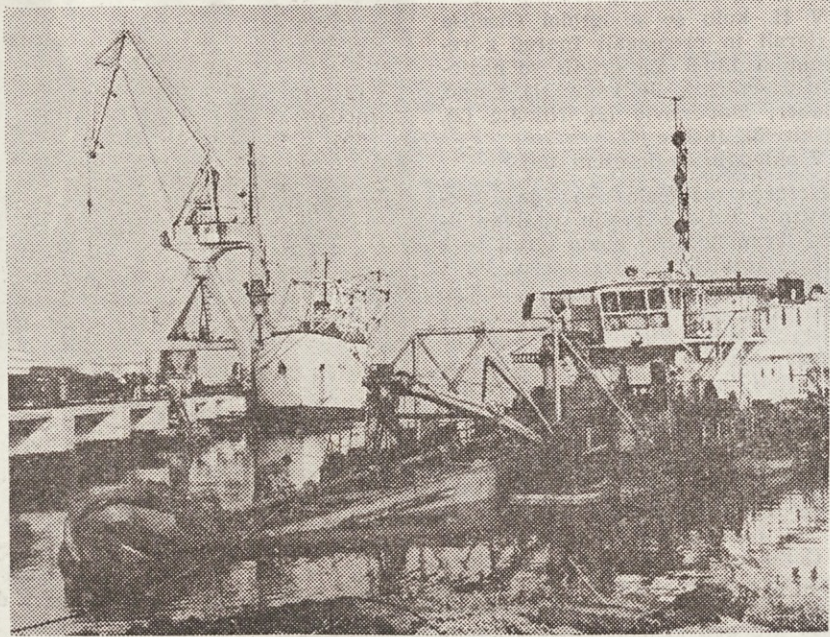
V mesecu marcu in aprilu bo občina Celje pristopila k redni akciji sistematskega in pravočasnega odkrivanja vseh znanih obolenj prsnega koša tako pljuč, srca, velikih žil. Najpomembnejše mesto pri tem imata tuberkuloza in pljučni rak, ki se neozdravljena lahko zelo slabo končata. Ogroženo je zdravje posameznika pa tudi sredine kjer živi — dom, delovno mesto. Redna akcija fluorografije, že četrti v Sloveniji, bo v občini Celje pričela 14. marca in trajala do 18. aprila t. l.

Po občinskem odloku so vabljeni vsi občani in delavci v delovnih organizacijah v občini starejši od 24 let. Sistematsko odkrivanje obolenj je učinkovito le, če se ponavlja vsaka 4 leta ter, da pridejo vsi vabljeni občani. Vabila bodo delavcem izročale ter jih razporejale nekatere delovne organizacije same tako, da bo čim manj trpel delovni proces. Nekateri, ki živite na območju občine Celje boste morda prejeli dvojno vabilo — s področja Krajevne skupnosti torej po bivališču in pri delovni organizaciji. Na fluorografiranje pridite v delovno organizacijo.

Ob sami akciji fluorografije bo potekala tudi akcija odkrivanja sladkorne bolezni in to za vse občane in delavce, rojene leta 1937 in prej. Vsi ti dobite stekleničke za urin (vodo) z vabilom vred domov. Navodilo, kako postopate je tudi na samem vabilu, zato prosimo, da ga pazljivo prečitajte. Vse ostale informacije bodo objavljene na Radiu Celje in v Novem tedniku.

Prosimo, da se ravnate po navodilih in pridete na fluorografiranje točno. Če slučajno vabila niste dobili, pridite vseeno. To pomeni, da se morda niste prijavili ali odjavili matični službi pri spremembi bivališča ali delovnega mesta.

Stab za fluorografiranje

Učimo se nemški

WIR LERNEN DEUTSCH

89 Lektion

Wir haben in der vorigen Lektion vom Gebrauch des Infinitiv mit »zu« gesprochen. Statt eines Nebensatzes mit »damit« kann man einen Infinitiv mit »um — zu« setzen. Bei diesem Infinitiv steht kein Subjekt, man denkt an das gleiche Subjekt wie im Hauptsatz. Darum kann »um — zu« nicht anwenden, wenn das Subjekt der beiden Sätze verschieden ist. Z. B.

Ich komme nach Berlin, damit ich hier Medizin studiere.

Ich komme nach Berlin, um hier Medizin zu studieren.

Wir tragen das Geld auf die Bank, damit es Zinsen bringt.

(Verschiedene Subjekte)

Das Geld wird auf die Bank getragen, damit es Zinsen bringt.

..., um Zinsen zu bringen. (Der Satz steht im Passiv und in beiden Sätzen ist das gleiche Subjekt). Bei mehreren Infinitiven muss »zu« bei jedem neuen Infinitiv stehen.

Bilden Sie den Infinitiv mit »um — zu« von folgenden Sätzen! (Achtung! Der Infinitiv steht immer am Ende. Achten Sie auf trennbare und untrennbare Verben! Z. B. Ich komme, um dich zu besuchen. »zu« steht vor dem Infinitiv. Ich bitte dich Fenster aufzumachen. Aufmachen ist ein trennbares Verb (ločljivo sestavljeni glagol), »zu« steht zwischen der Vorsilbe und dem Verb.

1. Ich arbeite Tag und Nacht, damit ich mein Ziel schneller erreiche und besser vorwärts komme. (Ich arbeite Tag und Nacht, um mein Ziel schneller zu erreichen und besser vorwärts zu kommen).

2. Ich beschäftige mich mit den Werken von I. Cankar, damit ich seine Erzählungen in die deutsche Sprache übersetze.

3. Ich gehe in das Warenhaus, damit ich mir einen neuen Hut aussuche und neue Handschuhe kaufe.

4. Ich nehme ein Auto, damit ich nicht zu spät auf den Bahnhof komme.

5. Ich zeihe den Wintermantel an, damit ich mich bei dem schlechten Wetter nicht erkälte.

6. Der Arbeiter trägt eine Schutzbrille, damit er seine Augen schon und schützt.

7. Der Verbrecher reist ins Ausland, damit er von der Polizei nicht verhaftet wird. (Achtung! Passiv! ..., um nicht von der Polizei verhaftet zu werden.)

8. Der Radfahrer fährt ganz rechts, damit er den vielen Autos ausweicht, die ihm entgegen fahren.

9. Der Ausländer reist auf vier Wochen in seine Heimat, damit er seine Freunde wiedersieht.

10. Die Dame kauft sich ein Programm, damit sie die Namen der Sänger und Sängerinnen weiss.

Beantworten Sie die folgenden Fragen mit »damit« und »um — zu«. Z. B. Warum fährt man ans Meer? Man fährt ans Meer, damit man ausruht und badet. Man fährt ans Meer, um auszuruhen und zu baden.

1. Weshalb spielt man in der Lotterie? (Geld gewinnen).

2. Wozu baut man Düsenflugzeuge? (Schneller fliegen).

3. Weshalb braucht ein Land eine Handelsflotte? (Handel treiben).

4. Warum muss man auf dem Gehweg bleiben? (Nicht überfahren werden).

5. Warum benutzt man einen Fernsprecher? (Schneller mit Bekannten und Geschäftsleuten sprechen).

6. Wozu benutzt man die Wasserkraft? (Maschinen treiben und Elektrizität erzeugen).

7. Wozu benutzt die Chemiker die Luft? (Stickstoff gewinnen).

8. Weshalb verlangt die Polizei einen Pass? (Person feststellen können).

9. Weshalb leihen wir uns im Theater ein Opernglas? (Schauspieler besser beobachten).

10. Weshalb flüchtet man bei einem Gewitter in ein Haus? (nicht vom Blitz erschlagen werden). Achtung Passiv!..., damit man nicht vom Blitz erschlagen wird, ..., oder, um nicht vom Blitz erschlagen zu werden).

Verwandeln Sie folgende Sätze nach diesem Beispiel: Die Soldaten eilten heran, sie wollten die Stadt befreien.

Die Soldate eilten heran, um die Stadt zu befreien.

Der König regierte sein Land mit grosser Umsicht. Er wollte den Wohlstand des Landes vergrössern... Umsicht, um den Wohlstand des Landes zu vergrössern.

1. Er musste viele Kriege führen. Er wollte sein Land verteidigen.

2. Nach den Kriegen arbeitete er eifrig. Er hoffte, die Wunden des Krieges zu heilen.

3. Er gab Geld ins Land. Er wünschte die Bewohner zu unterstützen.

4. Er selbst machte viele Reisen. Er beaufsichtigte seine Beamten und ihre Tätigkeit.

5. Er liess Fabriken bauen. Er wollte die Industrie heben.

6. Er legte Kanäle an. Er dachte, damit Schiffahrt und Handel zu fördern.

7. Er liess Sümpfe austrocknen. Er wollte neues Land gewinnen und die Einnahmen des Staates erhöhen.

8. Er gab wichtige Gesetze. Dadurch förderte er die Sicherheit und den Wohlstand.

Fortsetzung folgt.

Wörter — Besede

- Zinsen — obresti
- s Ziel erreichen — doseči cilj
- vorwärts kommen — napredovati
- aussuchen — izbrati
- sich erkälten — prehladiti se
- e Schutzbrille — varovalna očala
- schonen — varovati
- schützen — ščititi
- r Verbrecher — zločinec
- verhaften — prijeti
- ausweichen — izogniti se
- e Tätigkeit — delavnost
- fördern — pospeševati
- r Sumpf — močvirje
- ausruhen — spočiti se
- e Lotterie — loterija
- s Düsenflugzeug — raketno letalo
- e Handelsflotte — trgovska mornarica
- r Gehweg — pešpot
- r Fernsprecher — telefon
- e Wasserkraft — vodna moč
- r Stickstoff — dušik
- s Opernglas — operno kukalo
- flüchten — bežati, zateči se
- e Umsicht — preudarnost, previdnost
- r Wohlstand — premožnost
- beaufsichtigen — nadzorovati
- austrocknen — izsušiti

Nezgode nas opozarjajo

V mesecu februarju 1977 se je pri delu poškodovalo 65 delavcev, na poti na deio in z dela pa 6 delavcev, skupaj 71 delavcev.

TOZD GE CELJE (4 poškodbe)

Gotlik Duro, vajenec tesarske stroke. Pri demontaži barake se je odvojil en del letve in ga udaril po levi strani glave nad očesom.

Juršek Miha, KV tesar. Pri opaženju jame se je nerodno zasukal in si pri tem poškodoval desno koleno.

Spiler Feliks, KV tesar. Pri rezanju grede na cirkularni žagi je imenovanemu spodrsnilo v tem se je z roko približal listu žage, na roki je imel zaščitne rokavice, kljub temu pa ga je list žage zgrabil in mu poškodoval desno roko. Babič Dragutin, priučenj zidar. Pri opaženju vezi je stal na odru iz lesenih koz in plohov, višine 1 m. Koza se je izmaknila, tako da je padel na tla in dobil udarec na koleno leve noge in palec desne noge.

TOZD GE JESENICE (12 poškodb)

Sestan Ibro, PU železokrivec. Pri ravnanju sider s ključem mu je spodrsnilo in si je poškodoval palec desne roke. Makič Fahrija, PK železokrivec. Pri odpenjanju žerjavne vrvi si je poškodoval palec leve roke.

Murk Josip, KV tesar. Pri spuščanju izvlečne mize je delavec žerjavistu dal znamenje naj počaka, da bo izvlekel železno spojko iz pod mesta spuščanja izvlečne mize, vendar je mizo spustil tako, da je ležala na stojki. Ko je imenovanj odvezoval mizo je le-ta zdrsnila z železne stojke in ga udarila v levo nogo v nartu.

Hrnjica Fejzo, PU zidar. Ob rezanju armatue z brusilnim strojem, mu je delček železa priletel v levo oko.

Viđaković Savo, PU tesar. Pri vezanju opažev ga je stisnil vijak ter mu zmečkal in poškodoval palec na levi roki.

Zujić Vojko, PU tesar. Pri opaževanju je zdrsnila opažna plošča in oplazila imenovanega po roki. Prizadela mu je udarec po laktu leve roke.

Bizjak Franc, KV zidar. Pri nabiranju materiala za opaže je v snegu stopil na žebelj z levo nogo.

Džinić Ibrahim, KV tesar. Pri montaži cevnege odra je imenovani naravnal odrsko cev s kladivom in se pri tem udaril nad desno roko.

Keser Živko, KV tesar. Pri prestavljanju opažne table, se je le-ta zvrnila na imenovanega.

Dordjević Jovica, PK delavec. Pri dodajanju lijaka za betoniranje z odra na plato plošče, sta delavca dala lijak imenovanemu v roke. Le-ta ga je prijel in pri spuščanju na tla je lijak spustil proti sebi, tako da si je poškodoval palec desne noge.

Miljanović Sreten, NK delavec. Pri odprtem izkopu za podbetoniranje temeljev je imenovanj zamahnil s krampom in pri tem z roko oplazil obstoječi beton, ter si jo poškodoval.

Subašić Omer, PU strojnik. V japonskerju je peljal gramoz, pa je zadel v vratni podboj ter se udaril v kazalec desne roke.

TOZD GE KOPER (1 poškodba)

Sabić Nail, PU delavec. Pri obteževanju opažev v vodi je imenovanemu padel kamen z opaža na roko ter mu jo poškodoval.

TOZD GE LJUBLJANA (8 poškodb)

Lacković Branko, KV tesar. Ob priliki razopaževanja čelne betonske stene (NOE opaž) je imenovani izgubil ravnotežje, padel, ter si med padcem poškodoval vrat z omdjem (pajserjem), ki ga je držal v roki. Pri delu ni uporabil lestve, kot je običajno pri takšnem delu.

Hercog Marjeta, fin. knjigovodja. Na poti domov se je vračala z mestnim avtobusom Viator. Ker se je avtobus ognil oviri na cesti je nenadoma zavrl, pri tem so potniki popadali po tleh. Imenovana je padla in se pri tem močno udarila v hrbtenico.

Mehmedović Rasim, PK delavec. Ko je stopil z odra na ploščato ograjno železo se mu je leva noga izvinila.

Ljutić Juso, PK tesar. Pri rezanju lesenih zagozd na krožni žagi mu je spodrsnilo in se je pri tem vrezal v prst leve roke.

Topalović Mehmed, KV tesar. Pri sortiranju razopaženega materiala je stopil na kamen in si pri tem zvil desno nogo.

Božek Ivan, KV tesar. Pri žaganju bankine na kroži žagi mu je skozi grčo spodneslo bankino in si je pri tem poškodoval kazalec in sredinec leve roke.

Horozović Alija, KV tesar. Pri odpenjanju materiala — opažne plošče se je breme zamajalo in ga udarilo po desni roki.

Merdanović Salih, KV tesar. Pri pokri-vanju strehe na delovnih pisarnah mu je spodrsnilo, tako da je pade na levo roko ter si jo zlomil.

TOZD GE LJUBLJANA - OKOLICA (6 poškodb)

Savič Uroš, NK delavec. Imenovanj je prenašal opažni element in je pri hoji stopil na žičnik, ki je bil v deski na tleh ter si pri tem poškodoval podplat na desni nogi.

Horvat Stanko, KV tesar. Imenovani je bil zadolžen za delo na krožni žagi. Ker je bil list krožne žage dotrajan, ga je hotel zamenjati z drugim. Ko je hotel list odviti s ključem, se le-ta ni dal, zato je s ključem močneje pritisnil matico osovine, ki je nenadoma popustila, zato mu je roka zdrsnila ob list, pri čemer si jo je poškodoval.

Handanović Hakija, NK čuvaj. Pri sekanju drv za kurjenje peči v garderobi se mu je trska zadrila za noht na palcu desne roke.

Keranović Nijaz, KV zidar. Imenovanemu je pri prestavljanju durisol plošč stisnilo meziniec desne roke.

Za Galijašević Omera in Suljić Nesiba ista dostavljeni prijavi nesreč pri delu.

TOZD GE MARIBOR (13 poškodb)

Brezarić Ivan, KV tesar. Imenovani je pokrival odprtine kupol na strehi s ceradami. Zaradi močne burje je obtežil cerado s kamni. Sunek vetra je cerado s kamnom dvignil in kamen je imenovanemu padel na glavo. Sunek vetra mu je tudi snel čelado z glave.

Muhić Janez, KV tesar. Pri montaži priključkov PVC cevi v izravnalni bazen je imenovani rezal železne mize Φ 12 mm s kotnim brusilnim strojem. Ker so se mu zarosila zaščitna očala je stroj izključil. Pri odlaganju stroja se je brusilna plošča še vrtela in mu tako delno poškodovala desno roko — odrgnina na koži.

Cehnar Ivan, KV tesar. Imenovani je prisionil železno lomilko na opaž. Ta ista je spodrsnila po opažu in mu padla na nogo. Dobil je močnejši udarec po členku palca na levi nogi.

Ferebe Peter, PU delavec. Pri razopaževanju plošče je imenovanemu padel lošček strjene malte v desno oko.

Topolovec Alojz, VK tesar. Imenovani je opaževal steno. Pri dviganju opažne plošče mu je le ta spodrsnila iz rok tako, da mu je padla z vogalom na desno roko ter mu poškodovala kazalec.

Veselko Jože, PK delavec. Pri demontaži cevnege odra se je imenovanemu izmuznila iz rok cev ter mu padla na meziniec desne noge.

Neznarić Janko, KV zidar. Imenovani je izdeloval opaž pod reaktorjem, istočasno je druga skupina delavcev spuščala morale pod reaktor, en moral je zdrsnil iz rok delavcu in padel imenovanemu na desno roko ter mu jo poškodoval.

Cejvanović Hazim, KV tesar. Med ročnim prenosom opažne plošče NOE dim. 2,63 x 6,00 m so sodelavci opaž zaradi teže na enem koncu spustili. Pri tem je imenovanemu stisnilo prst med dva opaža.

Flabjanić Janko, PK zidar. Pri prevozu opažnega materiala iz gradbišča KO na gradbišče glav. skladišča je imenovanemu spodrsnilo na poledenem cestišču. Padel je na desno roko in si jo poškodoval.

Petković Ivan, šofer. Imenovani je vozil vozilo TAM 2001 last GIP GRADIS iz smeri Preseka proti Središču ob 4.35 uri. Z leve, tj. stranskega izhoda trgovine KZ, je pripeljal vlačilec, last VIATORJA Ljubljana, in mu zaprl pot na prednostni cesti. Zaradi poledice in megle je prišlo do trčenja. Imenovani je dobil poškodbe na ustnici ter na nosu.

Kukec Marko, KV tesar. Imenovani je opaževal steno. Pri nabijanju mu je zdrsnila sekira po opažu tako, da se je s topim delom sekire udaril po prstancu leve roke.

Jaklin Drago, PK delavec. Imenovani je šel po asfaltirani cesti na vlak. Na postajo, Macinec. Med potjo mu je spodrsnilo zaradi poledice, tako da je padel, in si poškodoval levo roko v laktu.

Furjan Stefan, KV zidar. Ko se je peljal iz službe domov, mu je vzel prednost hladilnik nem. reg., tako da je udaril vanj, pri tem je dobil poškodbe na glavi, prsih in na nogi.

TOZD GE NIZKE GRADNJE MARIBOR (6 poškodb)

Arsić Miroslav, PK tesar. Pri prenašanju desk za oder je prijel za žebelj, ter si poškodoval levo roko.

Cimerman Branka, PU kuharica. Imenovana je na poti v službo padla ter si poškodovala predel desnega gležnja.

Geč Marta, PU kuharica. Imenovana je na poti v službo zaradi poledice padla ter si poškodovala desno roko.

Jamnik Veronika, NK delavka. Pri prenosu embalaže je imenovani na spolkem terenu spodrsnilo, padla je ter si poškodovala desno nogo.

Krnjak Franjo, NK delavec. Imenovanemu je padla na palec desne noge betonska cev ter mu ga poškodovala.

Ena prijava nesreče pri delu ni bila dostavljena.

TOZD GE RAVNE (2 poškodbi)

Stražinski Vinko, KV tesar. Pri delu na nadstrešku mu je spodrsnilo, zato je skočil na tla ter si pri tem poškodoval peto leve noge.

Selimović Halil, PU zidar. Pri razopaževanju betonske plošče mu je padel lesen moral na zapestje leve roke, ter ga poškodoval.

TOZD KO LJUBLJANA (1 poškodba)

Hozjan Jože, ključavničar. Pri popravilu skreperja na betonarni je imenovanega udarila pločevinasta zaščita po glavi.

TOZD KO MARIBOR (— poškodbe)

V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

TOZD LIO SKOFJA LOKA (6 poškodb)

Hafner Vinko, strojni ključavničar. Pri tračni žagi je imenovani pritrdjeval zaščitni pokrov. Pri vijačenju mu je zdrsnil ključ, tako da je izgubil ravnotežje in udaril z levo roko po stroju in si zvil kazalec na roki.

Harle Stefan, vzdrževalec objektov. Med vrtanjem izvrtine za ventilator se je spiralni sveder zagozdil, ker stikalo na pritisk ni izklopilo se je začel vrteti vrtilni stroj in mu pri tem poškodoval levo roko.

Bošnjak Peter, PU delavec. Pri prenašaju strešnih nosilcev ga je zaboletelo v spodnjem delu hrbtenice, tako da je iskal zdravniško pomoč.

Mlakar Stefan, letvičar. Pri skladanju desk v pakete mu je s kupa nezloženih desk, pripeljanih z avtomobilom, ena padla na koleno desne noge, ter ga poškodovala.

Cakiqi Pajazit, delavec na žagi. Pri robljenju na robiniku se mu je ena deska zagozdila v stroju. Da bi desko povlekel nazaj, je dvignil gornje pogonske valje, pri tem mu je deska sunkovito udarila nazaj. Ob udarcu v roko si je zvil palec leve roke.

Čmrečki Ivan, KV tesar. Pri postavljanju strešnih nosilcev se je eden prevrnil in s topim delom udaril imenovanega od zadaj v glavo. Padel je v nezavest za nekaj trenutkov nato pa je bil odpeljan v bolnišnico.

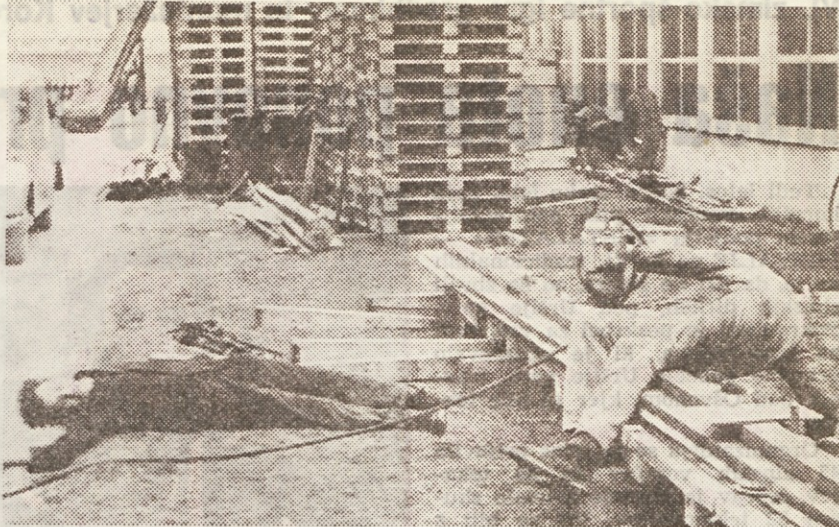
TOZD OGP LJUBLJANA (4 poškodbe)

Ilić Branko, PK delavec. Pri napenjanju žice za betonske rešetke se je utrgala žica za prednapenjanje in udarila imenovanega nad kolonom leve noge.

Delanović Sejko, voznik viličarja. Pri odpiranju glavnih dvokrilnih drsnih vrat v II. hall se je levo krio zataknilo. Pri nasilnem odpiranju se je krilo sprožilo in stisnilo imenovanemu kazalec leve roke med zid in vrata.

Firanović Živojin, železokrivec. Pri prevozu armature za steber je ročaj japonskerja imenovanemu pritisnil palec desne roke ob delovno mizo in mu ga poškodoval.

Trlep Jože, PK betoner. Pri dozirnji posodi na stroju za izdelavo cevi se je odlomila dozirna lopatica na prvem dozirnem valju. Imenovani je hotel odstraniti lopatico, misleč, da je varovalni avtomat stroj izklopil. Ko je zagozdeno lopatico premaknil, je neizklopljeni stroj začel obratovati, pri čemer mu je stisnilo prst leve roke.

Pri delu z napravami, ki so pod napetostjo, je potrebno biti še posebno previden

TOZD SPO LJUBLJANA (2 poškodbi)

Čizmić Asim, žerjavist. Imenovani je nameraval ponovno pritrditi ščitnik na železno lestev v notranjosti žerjava, kateri pa je zaradi nizke temperature nil zaledenel. Ščitnik je zdrsnil iz ležišča, zavibriral in ga oplazil po levem očesu.

Blagajec Stjepan, strojnik na buldožerju. Pri izstopu iz avtomobila, s katerim se je prevažal buldožer, so se vrata nenadoma zaprla, pri tem pa mu je stisnilo sredinec na desni roki.

TOZD ZELEZOKRIVNICA (— poškodb)

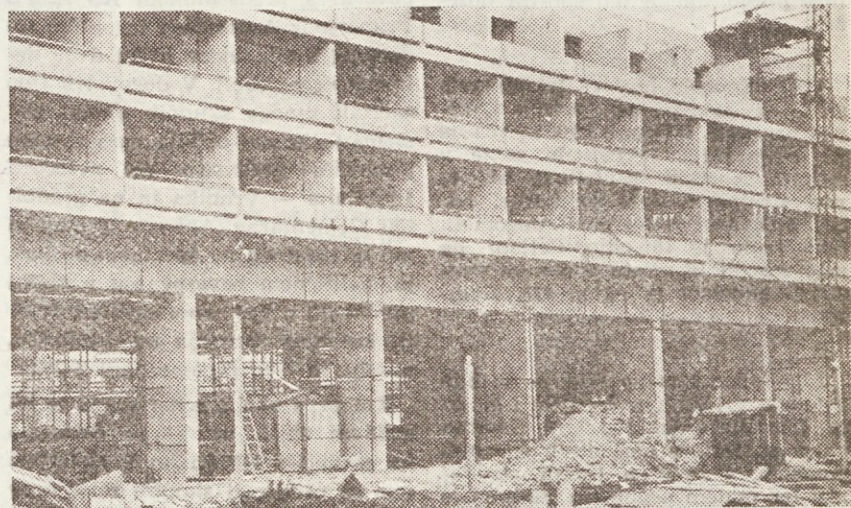
V tem mesecu ni bilo zabeleženih poškodb pri delu.

UPRAVA DELAVSKIH DOMOV (1 poškodba)

Mičić Valentina, snažilka. Pri delitvi zajtrka ji je spodrsnilo, tako da je padla nazaj in z glavo udarila ob rob štedilnika.

Bojan Bambič

Iz podanege pregleda je razvidno, da se je število nesreč pri delu v primerjavi z mesecem februarjem 1976 povečalo za 26 nesreč, in sicer:											
TOZD Jesenice za 8, TOZD Gradnje Ptuj za 1, TOZD Koper za 1, TOZD Ljubljana za 5, TOZD Ljubljana-okolica za 3, TOZD Maribor za 4, TOZD Nizke gradnje za 2, TOZD Ravne za 2, TOZD KO Maribor za 1, TOZD OGP Ljubljana za 3 in Uprava delavskih domov Ljubljana za 1 nesrečo.											
Postavlja se vprašanje, zakaj se je število poškodovanih v tem času tako povečalo? Pogoji dela zdaj niso bistveno drugačni kakor lani. Poglejmo in ugotovimo, kje so vzroki, da jih bomo odpravili. Poglejmo vsak na svojem delovnem mestu, v svoji skupini, vsak na svojem delovišču ali v delavnici. Le, če se bomo vsi zavzeli, bomo zmanjšali število in resnost nesreč pri delu! Zavedati se moramo, da smo vsi dolžni uporabljati in izvajati vse varnostne ukrepe in normative pri delu ter dosežene izkušnje za čim popolnejše varstvo pri delu.											

Urejena gradbišča bi preprečila marsikatero nesrečo pri delu

PREGLED GIBANJA NESREČ IN BOLEZNI V MESECU FEBRUARJU 1977

Zn. št.	GIP GRADIS: TOZD, Enota	Število zaposlenih	Dnevi prebiti na delu	nesreč pri delu	Število			nesreče pri delu	Bolovanje dni za			Nesreče pri delu	
					nesreč na poti	bolnih			nesreče na poti	bolezni	skupaj	poško. doval vsak	popreč. bol. za nesrečo dni
1	Celje	732	12.539	4	—	150	13	—	—	1126	1139	183	3
2	Gradnje Ptuj	221	4.196	2	—	30	6	—	—	364	370	110	3
3	Jesenice	739	14.623	12	—	89	167	—	—	1047	1214	62	14
4	Koper	256	5.338	1	—	32	20	—	—	289	309	256	20
5	Ljubljana	696	11.756	7	1	92	114	10	855	979	99	16	
6	Ljubljana - okolica	531	10.391	6	—	53	45	—	596	641	88	8	
7	Maribor	1229	21.007	11	2	129	114	26	1180	1320	112	10	
8	Nizke gradnje	602	11.031	4	2	57	125	36	571	732	150	31	
9	Ravne	448	8.635	2	—	48	32	—	304	336	224	16	
10	KO Ljubljana	258	4.703	1	—	20	62	11	177	250	258	62	
11	KO Maribor	235	5.148	3	—	34	13	—	232	245	85	4	
12	LIO Skofja Loka	307	4.765	6	—	20	58	—	230	268	51	10	
13	OGP Ljubljana	248	4.905	4	—	44	89	—	473	562	62	22	
14	SPO Ljubljana	494	9.028	1	1	48	35	17	416	468	404	35	
15	Zelezokrivnica	135	2.240	—	—	17	7	—	253	260	—	—	
16	Biro Ljubljana	57	1.131	—	—	3	—	22	8	30	—	—	
17	Biro Maribor	36	709	—	—	2	—	—	—	6	—	—	
18	Skupne službe	442	11.439	—	—	12	—	—	26	190	216	—	—
19	Upr. del. dom. LJ.	37	838	1	—	9	7	—	40	47	37	7	
1—19	Skupaj februar 1977	7717	144.422	65	6	889	907	143	2357	9412	119	14	
1—19	Skupaj februar 1976	7528	137.934	39	7	943	747	126	8302	9175	193	19	

Naša enota ponovno prva

Tudi letos, kakor vsako leto, baje koroški smučarji pod pokroviteljstvom podjetja »INSTALATER« — PREVALJE na že VI. tradicionalnih za to, da kri ne zamre, so se zbrali zimskih dirkah, pod Uršljo goro. Pokrovitelj je poskrbel za vse, tudi za lepo vreme, ki je obžarevalo vzhodno pobočje Uršlje gore, travnik nad Ošvenom, kjer so bile tekme.

Organizatorju se je letos prijavilo 45 alpskih vozačev in 39 tekačev, čeprav je kasneje štartalo skupaj 52 tekmovalcev. Vsi so bili z organizacijo in vzdušjem na tekmah zelo zadovoljni. Tekmovalci naše GE Ravne na Koroškem so se plasirali v posameznih kategorijah na naslednja mesta:

Veleslalom ženske:

- 1. STAROVASNIK BARBARA
- 4. BODNER JADRANKA
- 5. KRET SLAVICA

Veleslalom moški: do 33 let

- 1. ČEKON MAKŠ
- 2. MARČIČ JANEZ
- 7. SKRINJAR AVGUST

Naši fantje so zasedli tudi še 12. in 14. mesto.

Po napornem teku se prileže vroč čaj

Veleslalom moški nad 33 let:

- 1. HERCOG JANEZ
- 7. STAROVASNIK MARJAN
- 8. SKRUBEJ BORIS

v tej grupi smo zasedli še 10. mesto.

Teki ženske 2 km:

- 3. KUPLEN MARJANA
- 5. PILETIĆ DRAGICA

Teki moški nad 33 let:

- 2. HERCOG JANEZ
- 4. LIHTENEGER LUDVIK

Teki moški do 33 let:

- 1. VOZIČ ZDRAVKO
- 2. OBLAK MARTIN
- 4. TURK FRANC

tudi v skupnem seštevku, po panogah in starostnih skupinah je bila naša enota prva.

- 1. GRADIS RAVNE 854,80
- 2. KO DRAVOGRAD 814,25

Po kosilu, z razglasitvijo rezultatov, so se koroški gradbinci razšli z obljubo, da se drugo leto zopet snidejo. Prireditelj VII. zimsko-športnih iger leta 1978 bo GP Radlje ob Dravi, tekme pa bodo verjetno na Veliki Kopi nad Slovenjem Gradcem. Zopet se bodo srečali, da se pomerijo tudi na snegu v konkurenčnem boju, ne le v povprečnem vsakdanjiku.

Stari

Začetek letnih ŠIG

Komaj so se zaključila tokrat jubilejne XV. zimske športne igre gradbincev, že se odvijajo tekmovanja po posameznih panogah po predtekmovanjih za letne športne igre gradbincev, ki bodo letos že 28. po vrsti. Zaključeni sta bili tudi že dve disciplini, ki pa sta bili za našo ekipo dokaj slabši od lanske. Edino svetlo točka v dosedanjem tekmovanju je ekipa v šahu, ki se je tokrat po dolgih letih uvrstila v finale, medtem ko se vse ostale ekipe niso uspele uvrstiti v zaključne borbe, ki bodo tokrat 4. junija v okviru proslave dneva gradbincev v Mariboru.

Razpored ostalih tekmovanj po panogah je naslednji:

9. april	— namizni tenis	— Ravne na Koroškem
23. april	— odbojka	— Anhovo
9. maj	— balinanje	— Ljubljana
23. maj	— mali nogomet	— Murska Sobota

Še nekaj paberkov iz zimskih dirk na Kopah

Sibaj, hop, hop, hop... to so edina vrata, ki lahko greš skozi, ne da bi bilo treba trkati ali predhodno v... prošnjo.

Ceprav sta oba »starčka« Slave (Stanovnik) in Stari startala skupaj s hčerama na isti progi, se nista dala. Oba sta imela boljši čas od svojih hčera, torej stari niso se za šaro, ne dajo se!

Je bilo rečeno, da so imeli Jeseničani skoraj več spremstva, kakor tekmovalcev, toda vseeno so bili le drugi. Računi kažejo, da bi 17. mesto Lukača (tako bi se sigurno plasiral), bilo dovolj za osvojitve ekipe prvega mesta. Kje si športnik Božo!

Najslabši tekmovalci Jeseničan Ladislav Abruč je za svojo trdovitost prejel lepo statuo livarja — lepa gesta prireditelja.

Od obeh bratov Plemelj je bil boljši mlajši, baje je tudi v taroku boljši.

Boris iz Raven je bil tri vrata pred ciljem, pa je začel smučati v stilu »hot — dog«. Škoda uvrstitve.

Vlado se je veseskozi pripravljaj na štart, pa so Jeseničani prinesli s seboj premalo opreme, pa ni mogel štartati. Morda so tu manjkajoče točke za prvo mesto? Kaj pa pesem? »Sel je v nebesa...«
Taki smo, dobri, odlični smo.

Na plesu je Sonja na kratko opravila s plesalcem, ki ni bil čisto točno po JUS. Plesal pa je fant v redu.

Tudi solze so bile priuhoče. Potoži se Cilka, saj bodo tekme tudi še pri vas.

»Zeka« je ves srečen prevzel pokroviteljstvo tekem leta 1978. Kaj ne bi, saj mu vnučka že smuča, pa ga je malo sram, da tako protežira le usnje. Pa smo ga le dobili, ali ne Tonček?

Paberke vkup zbral Stari

Aktivnost Celjanov na športnem področju

Sportne dejavnosti v letu 1976 lahko razdelimo na 5 velikih skupin.

- 1. Zimske športne igre Gradisa
- 2. Letne športne igre Gradisa
- 3. Mladinske športne igre Gradisa
- 4. Trim igre
- 5. Interna tekmovanja in rekreacija

13. februarja smo bili organizatorji XV. zimskih športnih iger, ki so se odvijale v Kranjski gori (teki, veleslalom). Gradis TOZD Celje je nastopil z 20-člansko ekipo. Med posamezniki velja omeniti izredno Tatjana Ferlan, ki je osvojila drugo mesto v veleslalomu. Skupno je nastopilo 15 ekip (183 tekmovalcev). Naša ekipa je v skupni uvrstitvi zasedla 6. mesto, kar je lep športni dosežek.

Letne športne igre — tekmovanje se je odvijalo po posameznih športnih panogah, v času od 20. marca do 22. maja 1976. Tekmovalo se je v sedmih športnih disciplinah (n. t. tenis, streljanje, šah, kegljanje, odbojka, balinanje ter mali nogomet). Sodelovalo je 16 ekip. Celjani pa smo zasedli 10. mesto v skupni uvrstitvi, zmagala je ekipa GE Ljubljana.

Mladinske športne igre — so bile v aprilu v Ljubljani in bližnji okolici. Mladinske športne igre Gradisa so se odvijale v naslednjih športnih panogah: v šahu, n. t. tenisu, streljanju ter malem nogometu. Skupno je sodelovalo 11 ekip, ekipa celjanov pa je zasedla 7. mesto. Zmagala je ekipa doma učencev.

TRIM igre 76 — Celje — v januarju je bilo na Golte tekmovanje v veleslalomu. Nastopilo je 17 ekip. Zmagala je ekipa ZNG I. Gradis TOZD GE Celje je zasedel 9. mesto.

V februarju smo se udeležili tekmovanja v šahu kjer je Gradis zasedel odlično 3. mesto.

V aprilu je bilo na sporedu streljanje. Uvrstitev je bila solidna — 11. mesto.

V maju je potekalo tekmovanje v velikem in malem nogometu. V velikem nogometu smo bili odlični drugi.

V malem nogometu smo zasedli 4. mesto.

V juniju smo v odbojki zasedli 6. mesto. Nastopilo je 10 ekip, ponovno pa je bil najboljši Ingrad.

Tekmovali so tudi v odbojki (6. mesto), namiz. tenisu (10. mesto), rokometu (3. mesto), košarki (3.—6. mesto).

V skupni uvrstitvi za nagrado sodelovanja TRIM iger 1976 je prvo mesto premočno osvojila ekipa Ingrada, Gradis pa je osvojil solidno 6. mesto. Skupno je bilo uvrščenih 9 ekip.

5. Interna tekmovanja ter rekreacija

Mladinci „Primorja“ na gradbišču NE Krško

Ze pred mesecem dni smo se dogovorili s predsednikom KS ZSMS Primorje iz Ajdovščine za oblike sodelovanja mladincev naših dveh delovnih organizacij. V dogovorih smo začrtali mnogo skupnih nalog. Kot stične točke naj bi bila naša skupna gradbišča predvsem na avtocesti Ljubljana — Vrhnika in na gradbišču Cementarne Anhovo Povezava naj bi potekala na športnem področju, političnem povezovanju v obliki predavanj o naši samoupravni družbi, kulturna srečanja na gradbišču, naselju in med posameznimi TOZD.

Kot prva akcija sodelovanja je bil nedavni obisk mladincev Primorja na gradbišču NE Krško. V Ljubljani sem se priključil skupini mladincev iz kmalu smo vzpostavili prve kontakte. Pogovor je stekel predvsem o organiziranosti mladincev v obeh podjetjih in možnostih za samostojno delo OO ZSMS. Sprva sem na njihova vprašanja odgovarjal in kasneje tudi sam postavil kakšno vprašanje. V prijetnem vzdušju in postanku v Ivančni Gorici smo prišli v Krško. Sam ogled elektrarne je bil zelo zanimiv in mladinci so postavili precej strokovnih vprašanj v zvezi z gradnjo, saj so tudi sami gradbinci, impresionirala nas je vse tudi velikost samega objekta. Kaj več podrobnosti o obisku na gradbišču ne bi povedal. Med pogovori ob vrnitvi proti Ljubljani in Ajdovščini sem izvedel, da je mnenje mladincev o obisku ugodno samo zaradi hitrosti ogleda in pomanjkanja časa so smatrali, da niso videli vsega in tudi vprašati niso mogli vsega.

Nekateri so se bolj izpostavljali soncu kot...

Ob povratku je bilo v avtobusu zelo prijetno, med seboj smo kramljali in zapeli smo nekaj domačih. Med potjo smo se ustavili tudi v Tehniškem muzeju Slovenije v gradu Bistra pri Vrhniki. Zanimivosti v tem muzeju so se nizale druga za drugo, da bi lahko opisal kakšno posamezno.

Ob slovesu smo si zaželeli ponovnega snidenja, in to v Ljubljani na športnih igrah mladih Gradisa v mesecu mladosti. Seveda pa smo menili, da naj taka srečanja ne bodo letna ali mogoče še več, temveč naj bodo pogosta in z obeh strani.

MD

Stari znanci s Pohorja

Iger se nista udeležili le enoti Koper in OGP Ljubljana. Kaj na to reče ta stara športnika Bernarda in Lojze? Ali je direktor res tako hud?

Ing. Ačanski se je od lanskega leta stično zelo, zelo popravil. Le časa ni dosti izboljšal od lanskim dirk.

Eden prirediteljev. Saj to niso gradisovci, izgleda da je to modna revija. Fant ne ve za naše plače!

Dober organizator Pukl je tako dobro organiziral prevoz avtobusa iz Kop, da je še sam ostal zgoraj. Huda nesreča za društvo okoli njega.

V taroku so vsa prva mesta v vseh kategorijah in vseh starostnih razredih zasedli Jeseničani.

Baje ni bilo z nogo Tončka vse v redu, bal se je ostre konkurence »starčkov«. Kaj pa ples? No, tekel bi pa že lahko, saj je šlo samo naravnost, če že vijugati nisi mogel?

Hanza spet ni našel Starega, Cizej mu je za ta uspeh poklonil vžgalnik, Staremu namreč. Hvala.

Najboljšo posamezno uvrstitev je dosegla Janja Stanovnik